

Dotační tituly a jejich využití při rekonstrukci památek na Valašsku

Bc. Veronika Manišová

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika Manišová**
Osobní číslo: **M11348**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Dotací tituly a jejich využití při rekonstrukci památek na Valašsku**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Podějte a představte teoretické základy a přístupy ke studiu památkové péče.**
- **Představte rozbor současné právní úpravy památkové péče v ČR ve vztahu k restitucím a privatizaci.**

II. Praktická část

- **Provedte vymezení národopisné oblasti Valašska ve Zlínském kraji.**
- **Pomocí rozboru sekundárních dat vyhodnoťte prostorovou diferenciaci, vývoj a současný stav rekonstrukce památek na Valašsku.**
- **Na základě strukturovaných rozhovorů identifikujte hlavní problémy veřejné podpory rekonstrukce památek na Valašsku.**
- **Navrhněte a vypracujte projekt rekonstrukce vybrané památky na Valašsku.**

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HÁJEK, Tomáš. Zánik a vznik památkových péčí: filozofie památkové péče. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005, 197 s. ISBN 80-86328-71-6.

HEROUT, Jaroslav. Słabikář návštěvníků památek. 4. vyd. Praha: Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště středních Čech, 2011, 326 s.

ISBN 978-80-86516-40-0.

VENCÁLEK, Jaroslav. Zlínský kraj – genius loci. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2004, 202 s. ISBN 80-7042-997-6.

Vecoucí diplomové práce: RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 3. února 2013
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2013

Ve Zlíně dne 3. února 2013

prof. Dr. Ing. Diagoniia Pavelková
ředitelka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 119 Zveřejňování náležitých prací:

- (1) Práce může například obsahovat diplomové, bakalářské a rigorózní práce, a kterých probíhá obhajoba. Některé pracovníky zaměstnané a výzkumné oblasti pracovníků v oblasti kvalifikačních prací, které spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vlastní předpis vysoké školy.
- (2) Diplomové, bakalářské a rigorózní práce sdělování pracovníků k obhajobě musí být dle ustanovení pro pracovníky dle předání konání obhajoby vztahující k užití školního díla a může sdělovat některou pracovníky vysoké školy, kteří nemají tak právo, v rámci pracovníků vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může za zveřejnění práce povinnosti na své vlastní úroveň, uplatňují svého zaměstnavatele.
- (3) Práce, se zveřejněním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

- (1) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, které si může za účelem přenosu nebo nepřenosu, poskytování nebo občanského přístupu k účelu nebo k účelu poskytnutí díla vytvořeno dílem nebo studentem na společné školních nebo studijních povinnostech vyjádřené z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školské dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení nemá za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Účelová díla může vytvořit nebo sdělovat bez vědomí držitele bez vědomí držitele, mohou se (je osobní charakter autorovi) obhajobou povinnosti jako díla v rámci. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2.5.2013

Veronika Mančová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Má diplomová práce je zaměřena na problematiku dotačních titulů a na možnosti jejich využití při rekonstrukci památek na Valašsku. Teoretická část se zabývá obecným popisem a vývojem památkové péče a organizací, které se jí věnují, dále rozbohem právní úpravy se zaměřením na privatizaci a restituce, a nakonec charakteristikou jednotlivých programů, ze kterých je možno kulturní památky financovat. Praktická část je zaměřena na vývoj rekonstrukcí památek na Valašsku, na problematiku financování a řešení projektu rekonstrukce vybrané kulturní památky prostřednictvím dotačních titulů.

Klíčová slova: památková péče, kulturní dědictví, dotační titul, kulturní památka

ABSTRACT

The thesis is aimed at the issue of subsidies and possibilities of using them for reconstruction of architecture heritage in Moravian Wallachia. The theoretical part deals with general description and development of preservation and with organizations, which are dedicated to that matter. Furthermore, it deals with legal background focused on privatization and restitution and with features of individual programmes, which are possible to use for funding the preservations. The practical part focuses on development of architecture heritage reconstructions in Moravian Wallachia, on the issue of funding and a project of a chosen architecture heritage reconstruction using subsidies.

Keywords: conservation, cultural heritage, subsidies, architecture heritage

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu RNDr. Pavlu Bednáři, Ph. D. za užitečné rady, díky kterým jsem úspěšně dokončila diplomovou práci. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, příteli a přátelům, kteří mi byli po celou dobu studia velkou oporou.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VÝVOJ PAMÁTKOVÉ PÉČE	12
2 ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE PAMÁTKOVOU PÉČÍ	15
2.1 NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV	15
2.1.1 Památkový fond	16
2.1.1.1 Nemovité kulturní památky	16
2.1.1.2 Movité kulturní památky	16
2.1.1.3 Mobiliární fondy	17
2.1.1.4 Památky s mezinárodním statutem.....	17
2.1.1.5 Památkově chráněná území – památkové zóny, památkové rezervace, ochranná pásma.....	18
2.1.1.6 Ústřední seznam kulturních památek České republiky.....	19
2.2 MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY	19
2.2.1 Historie ministerstva kultury	20
2.2.2 Státní fondy	21
2.2.2.1 Státní fond kultury ČR.....	21
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA PAMÁTKOVÉ PÉČE	22
3.1 PRIVATIZACE A RESTITUCE.....	22
3.1.1 Privatizace	23
3.1.2 Malá privatizace	25
3.2 RESTITUCE	26
3.3 CÍRKEVNÍ RESTITUCE	27
4 MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK	29
4.1 DOTAČNÍ TITULY NA ZACHOVÁNÍ A OBNOVU KULTURNÍCH PAMÁTEK.....	29
4.1.1 Havarijní program	30
4.1.2 Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	30
4.1.3 Program záchrany architektonického dědictví	32
4.1.4 Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	32
4.1.5 Program restaurování movitých kulturních památek	33
4.1.6 Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	33
4.1.7 Program podpora pro památky UNESCO.....	34
4.1.8 Program podpory občanských sdružení v památkové péči	35
4.1.9 Fond kultury Zlínského kraje	35
4.1.10 Regionální operační program Střední Morava	36
4.1.11 Integrovaný operační program	36
5 VEŘEJNÁ PODPORA	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
6 PROVEĎTE VYMEZENÍ NÁRODOPISNÉ OBLASTI VALAŠSKA VE ZLÍNSKÉM KRAJI	40
7 VÝVOJ REKONSTRUKCE PAMÁTEK NA VALAŠSKU	43

8	HLAVNÍ PROBLÉMY VEŘEJNÉ PODPORY REKONSTRUKCE PAMÁTEK NA VALAŠSKU	49
9	PROJEKT REKONSTRUKCE KULTURNÍ PAMÁTKY LIBUŠÍN	52
9.1	REKONSTRUKCE VYBRANÉ PAMÁTKY NA VALAŠSKU	53
9.1.1	Havarijní program	55
9.1.1.1	Čestné prohlášení žadatele (vlastníka nemovité kulturní památky) o nedostatku finančních prostředků	59
9.1.1.2	Plná moc	59
9.1.1.3	Vyúčtování obnovy nemovité kulturní památky z Havarijního programu v roce 2013	60
9.1.2	Regionální operační program Střední Morava	61
9.1.3	Fond kultury Zlínského kraje	66
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	77
	SEZNAM OBRÁZKŮ	78
	SEZNAM TABULEK	79
	SEZNAM PŘÍLOH	80

ÚVOD

Tématem mé diplomové práce jsou Dotační tituly a jejich využití při rekonstrukci památek na Valašsku. Hlavním cílem mé práce je popsat a zhodnotit vývoj a současnou situaci památkové péče a rekonstrukcí památek na Valašsku, včetně návrhu rekonstrukce kulturní památky na Valašsku.

Má práce je rozdělena na dvě části, tj. teoretickou část a praktickou. V teoretické části se zabývám popisem teoretických základů a přístupů ke studiu památkové péče, dále popisem a vývojem institucí, které se zabývají památkovou péčí, patří zde zejména Národní památkový ústav a Ministerstvo kultury České republiky. V další části rozebírám právní úpravu památkové péče ve vztahu k privatizaci a restitucím a jako poslední popisují dotační programy, které vlastníkům památek mohou pomoci s financováním.

V praktické části se zaměřuji již na konkrétní problematiku vývoje rekonstrukcí na Valašsku a na hlavní problémy veřejné podpory, která je s tím velmi úzce spjata. Pro svou návrhovou část jsem si vybrala rekonstrukci národní kulturní památky, restauračního zařízení Libušín. Tento objekt se nachází v areálu Pusteven, v obci Prostřední Bečva. Libušín je velmi vzácným a historicky významným objektem, který se v současné době nachází ve velmi špatném technickém stavu a je třeba jej zrekonstruovat.

V práci využiji zejména metodu deskripce, kdy popisují určitý jev nebo skutečnost, metodu komparace, neboli srovnání, u které porovnávám vývoj finanční podpory pro obce s rozšířenou působností a poslední je metoda strukturovaných rozhovorů, kterou jsem provedla s Ing. Alexandrou Hromadovou z Městského úřadu ve Vsetíně, s p. Helenou Halaštovou z Městského úřadu v Rožnově pod Radhoštěm a Ing. Alenou Pospíšilovou z Krajského úřadu Zlínského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝVOJ PAMÁTKOVÉ PÉČE

Počátky péče o kulturní dědictví můžeme datovat již v 18. století, kdy osvícenský absolutismus stanovil základ pro obecně závazná pravidla památkové péče. Nelze však hovořit o systematické ochraně, jednalo se spíše o rovinu religiózní, kdy velkolepá sídla, drahé šperky a vybavení domácnosti byla spíše vizitkou společenského postavení. Zachování starších artefaktů však mělo i svůj motiv, zejména národní cítění nebo využití pro současné účely. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Teprve období vlády Marie Terezie přineslo významný posun ve vývoji péče státní moci o kulturní dědictví. Tereziánské reformy měly širokou platnost a týkaly se také památek a jejich zachování. Jedním z nejstarších obecně závazných nařízení byl dvorský dekret z roku 1776, který byl doplněn dekretem z roku 1812. Tyto dekrety upravovaly povinnosti nálezců starožitností, které musely být poté zasílány ke dvoru, kde byly odkoupeny, přičemž cena se určovala podle výjimečnosti, zachovalosti a vzácnosti. Roku 1818 byl vydán dekret dvorské kanceláře, který upravoval vývoz a obchod s uměleckými předměty a zakazoval vývoz předmětů, které přispívají ke slávě státu, a jejich vývozem by vznikla nenahraditelná škoda. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Rakouské či Rakousko-uherské památkové instituce byly nejmodernějšími své doby v Evropě. Tato skutečnost je doložena tím, že tzv. Ústřední komise pro zajišťování stavebních památek, byla zřízena nejvyšším rozhodnutím koncem roku 1850 při Ministerstvu obchodu, průmyslu a veřejných prací. O pár let později byly schváleny její stanovy a poté byla převedena k Ministerstvu kultury a vyučování, kde byla osamostatněna. Zpočátku se měla věnovat pouze ochraně a péči o nemovité památky, proto v jejich řadách převažovali zejména architekti. Později se její působnost rozšířila také na památky movité a instituce změnila název na Komise k vyhledávání a zachování uměleckých a historických památek. Komise byla později přebudována na odborný úřad, který byl spojen s vědeckým ústavem pro výzkum a odbornou inventarizaci uměleckého majetku ve státě. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Československo přebralo staré platné normy z Rakousko-uherské monarchie a zároveň vydalo nařízení Národního výboru o zákazu vývozu uměleckých a historických památek. V dalších letech povolilo Ministerstvo obchodu dovoz a vývoz uměleckých předmětů, ale stále platil zákaz vývozu uměleckých a historických památek. Ministerstvo také stanovilo na ochranu vývozu postup, kterým se má zabránit úmyslné či neúmyslné manipulaci se

zakázanými předměty, kdy jednotlivé předměty budou označeny, zda mohou být vyvezeny či nikoli. Ovšem první osnova zákona byla předložena teprve v roce 1909 Ústřední komisí říšské radě, přepracované znění bylo roku 1911 předáno panské sněmovně. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Po skončení druhé světové války měly zásadní význam v památkové péči Benešovy dekrety, kdy do státního vlastnictví přešly stovky hradů a zámků, městské a obecní objekty, zejména pak v pohraničí, a proto se stala péče o hrady, zámky a historická jádra měst hlavním objektem památkové péče poválečného období. Byly zřízeny Národní kulturní komise, které měly na starost vyřídování objektů, které přešly do státního vlastnictví. Dalším významným počinem bylo prohlášení 30 historických jader měst jako městské památkové rezervace. O památky církevní se staral Státní úřad pro věci církevní, který měl za povinnost spolupracovat s organizacemi památkové péče, které byly podřízeny Ministerstvu školství, věd a umění. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

K dalším významným změnám došlo v roce 1952. Vznikl zde Státní památkový ústav, jehož orgánem byly krajské odbory školství, věd a umění a zároveň zanikla činnost Národních kulturních komisí, které byly přeměněny na poradní sbor ministerstva, který se ovšem nikdy nesešel, a proto byla sloučena s agendou Státního památkového ústavu a Státního fotoměřičského ústavu pod nově vzniklý odborný orgán Státní památkovou správou. Byla zřízena Ministerstvem školství a osvěty a jejím úkolem byla evidence památek, jejich průzkum a údržba. (Dějiny architektury, © 2008 - 2013)

Teprve v roce 1958 u nás vznikl první zákon o kulturních památkách, tj. zákon č. 22/1958 Sb. o kulturních památkách, do té doby u nás chyběla jakákoli právní úprava či systém institucí a organizací s jasně vymezenými kompetencemi. Tento zákon stanovil povinnosti spojené s údržbou kulturních památek, zásady ochrany a evidence kulturních památek, konzervace a obnovy, i jejich kulturního využití. Problémem zákona ovšem bylo, že neobsahoval žádné sankcionování. Pokud by bylo ohroženo zachování kulturní památky, mohl krajský národní výbor, pokud nebyla možná domluva s vlastníkem, učinit opatření k ochraně památky, případně zakázat nakládání s památkou. „Zákon o kulturních památkách obsahoval zmocnění k vydání celé řady prováděcích předpisů, kdy k nejdůležitějším patří vyhláška MŠK č. 116/1959 Ú. I. o evidenci kulturních památek, vyhláška MŠK č. 117/1959 Ú. I. o národních kulturních památkách, vyhláška MŠK č. 181/1959 Ú. I. o památkových rezervacích, vyhláška MŠK č. 118/1959 Ú. I. o památkových ochranných pásmech, a další, např. o činnosti a organizaci krajských, okresních a

místních komisí státní památkové péče a o okresních konzervátorech a zpravodajích státní památkové péče.“ (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) Hlavním orgánem památkové péče bylo Ministerstvo školství a kultury, při němž byl zřízen na základě nového zákona Státní ústav památkové péče a ochrany přírody. (Dějiny architektury, © 2008 - 2013)

Ovšem od roku 1958 prošla památková péče znatelným vývojem, zejména v organizaci veřejné správy, byly přijaty nové zákony, např. zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSR, ústavní zákon o československé federaci, vydání hospodářského zákoníku, předpisů o správě národního majetku apod. S účinností od 1. 1. 1988 byl přijat zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, který přinesl zásadní změny. Mezi ně patří zřízení památkové inspekce jako ústředního orgánu Ministerstva kultury, která dohlížela na dodržování zákona a případné porušení sankcionovala, dále vymezil, na které památky se vztahuje péče státu, kdy Ministerstvo kultury prohlašuje kulturní památky. Zákon dále určil zapisování kulturních památek do Ústředního seznamu kulturních památek. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) Výkonná moc byla přenesena na obce, nejednalo se však o národní kulturní památky, jejichž správu a dohled provádí krajské úřady. Ochrana přírody přešla v roce 1991 na Ministerstvo životního prostředí a název Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody se zúžil na Státní ústav památkové péče. Krajská střediska přešla taktéž pod ministerstva a později se tato odborná organizace přejmenovala na Státní památkový ústav. Tyto dvě odborné organizace byly sloučeny roku 2003 na dnes již známý Národní památkový ústav. (Dějiny architektury, © 2008 - 2013)

Památková péče je ale také spojována s dalšími odvětvími, nejčastěji s cestovním ruchem. Přestože jsou obě tyto části poměrně odlišné, mají přeci jen něco společné. Každá disciplína se vyvíjela nezávisle s různými základními ideologiemi a hodnotami. Přesto je ale více než 20 let tzv. kulturní cestovní ruch nedílnou součástí tohoto odvětví a je jedním z atributů cestování. Je k podivu, že kulturní cestovní ruch a péče o kulturní dědictví, funguje naprosto nesoučinně na sebe. (MACKERCHER, 2012) Pokud bych měla uvést příklady kulturního cestovního ruchu, resp. kulturního poznávacího cestovního ruchu u nás, může se jednat o různé cestování s cílem poznání historie, kultury, tradic, zvyků apod. Konkrétně ve Zlínském kraji jsou místa, kam lidé jezdí za poznáním, např. na svatý Hostýn, který je spíše poutním místem, dále archeoskanzen Modrá nedaleko Uherského Hradiště, Pustevny poblíž Prostřední Bečvy apod.

2 ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE PAMÁTKOVOU PÉČÍ

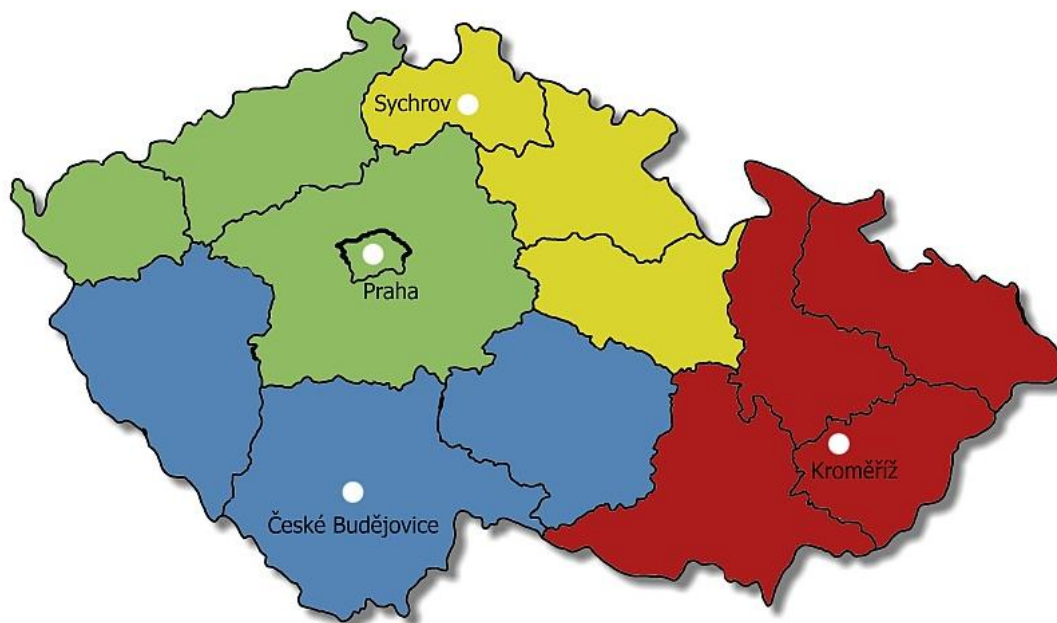
Nyní se budu zabývat organizacemi, které mají u nás na starost památkovou péči. Nejznámější institucí je Národní památkový ústav a Ministerstvo kultury České republiky.

2.1 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zákon č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších novel) řízenou Ministerstvem kultury ČR. Jedná se o odbornou a výzkumnou organizaci státní památkové péče s celostátní působností. Činnost NPÚ můžeme rozdělit na dvě části, tj. odborná organizace státní památkové péče včetně vědecko-výzkumných aktivit, a obnova a správa kulturních památek a jejich zpřístupnění. Dále také poskytuje metodickou pomoc vlastníkům zpřístupněných památek. (NPÚ, © 2003-2013)

Mezi hlavní činnosti NPÚ patří koordinace a zajišťování základního a aplikovaného vědeckého výzkumu z důvodu zkvalitňování vědeckého poznání kulturního dědictví, zabezpečování odborné a metodické činnosti, vedení Ústředního seznamu kulturních památek, aktualizaci a zkvalitňování dat v něm uvedených, poskytování odborného servisu vlastníkům chráněných objektů, zajišťování poradenství a odborné pomoci vlastníkům památek, výkon odborného dohledu při rekonstrukci, opravám a údržbě památek, správa, doplňování a využívání dokumentační sbírky a informačních fondů, vyjadřování se k žádostem k návrhům na prohlášení objektu za kulturní památku, a také návrhům na prohlášení chráněných území a ochranných pásem, pro Ministerstvo kultury zajišťuje dokumentaci pro zápis kulturních památek do Seznamu světového dědictví apod. (NPÚ, © 2003-2013)

Národní památkový ústav má zřízeny čtyři územní památkové správy pro ČR (Praha, České Budějovice, Sychrov a Kroměříž), které zajišťují kompletní servis pro památky zpřístupněné veřejnosti, které spadají pod NPÚ. Tato pracoviště se podílí na vytváření a implementaci strategie cestovního ruchu a propagaci kulturních památek daného regionu. (NPÚ, © 2003-2013) Na následujícím obrázku můžete vidět, které kraje spadají pod územní památkové správy.

Obrázek 1: Příslušnost jednotlivých územních památkových správ, zdroj: NPÚ, 2003-2013

2.1.1 Památkový fond

Památkový fond, zřízený NPÚ, zahrnuje movité a nemovité památky a území, kultivovaná a utvářena lidskou činností. Vybraná skupina z památkového fondu je chráněna vyšší mírou podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Jedná se zejména o kulturní památky, památkové zóny a rezervace, kdy nejvýznamnější kulturní památky jsou nařízením vlády prohlášeny za národní kulturní památky. (NPÚ, © 2003-2013)

2.1.1.1 Nemovité kulturní památky

Nemovité kulturní památky patří mezi nejznámější a veřejností nejvíce vnímanou částí památkového fondu. Patří mezi ně kromě hradů a zámků také církevní a náboženské stavby, městské budovy a další specifické stavby, např. vojenské, technické apod. Dále zde můžeme zařadit drobné stavby, jako jsou pomníčky, kapličky, Boží muka apod. Nemovité kulturní památky jsou podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, evidovány v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky. (NPÚ, © 2003-2013)

2.1.1.2 Movité kulturní památky

Další významnou část tvoří movité kulturní památky, které zahrnují archeologické nálezy, malířská, hudební a sochařská díla, dále liturgické předměty, architektonické památky apod. Movité kulturní památky se dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

v platném znění, se taktéž evidují v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky. (NPÚ, © 2003-2013)

2.1.1.3 Mobiliární fondy

Mobiliární fondy zahrnují téměř milion předmětů, které mají velmi těžko vyčíslitelné historické, kulturní a umělecké hodnoty. Jedná se o předměty různých druhových skupin, např. obrazy, sochy, nábytek, osvětlovací tělesa, oděvy, zbraně a řadu dalších dokladů běžného života a každodenních potřeb našich předků apod. Tyto památky pocházejí z různých časových období, jedná se např. o vybavení dobových interiérů nebo části výstav. Mobiliární předměty jsou evidovány v programu CastleS, které není z bezpečnostních důvodů veřejnosti zpřístupněn. (NPÚ, © 2003-2013)

2.1.1.4 Památky s mezinárodním statutem

Do této části památkového fondu řadíme památky, které jsou zapsány na mezinárodních seznamech, jedná se zejména o Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, památky označené značkou Evropské dědictví a kulturní statky chráněné na základě Druhého protokolu k Haagské úmluvě na ochranu kulturního dědictví při ozbrojeném konfliktu v roce 1954. (NPÚ, © 2003-2013)

Památky zapsané na **Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO** musí mít přiznanou výjimečnou světovou hodnotu v souladu s mezinárodní Úmluvou o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Do dnešní doby je v České republice evidováno 12 lokalit zapsaných do tohoto seznamu, konkrétně se jedná o historické jádro Prahy, historické jádro Českého Krumlova, historické jádro Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, historické jádro Kutné Hory s kostelem sv. Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedlci, Lednicko-valtický areál, vesnici Holašovice, zámek v Litomyšli, sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci, vilu Tugendhat v Brně, Židovské město a baziliku sv. Prokopa v Třebíči a jako jedinou památkou ve Zlínském kraji je zámek a zahrady v Kroměříži. (NPÚ, © 2003-2013) Tyto zahrady a zámek byly zapsány na seznam UNESCO díky výjimečné symbióze rostlin, vody, umění a architektury, a také díky baroknímu zámku. (CzechTourism, © 2012)

Značka evropského dědictví byla založena roku 2006 a je iniciativou Evropské unie, jejímž cílem je vytvořit vlastní prestižní seznam evropského kulturního dědictví. Takto označené kulturní statky mají symbolizovat evropskou integraci, její ideály a historii.

Označení má podtrhnout význam těchto statků a jejich společné sdílení v evropském prostoru. Česká republika má doposud pod touto značkou evidovány čtyři kulturní statky: zámek Kynžvart, bývalý průmyslový areál dolních Vítkovic v Ostravě, Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami a Bařův Zlín. (NPÚ, © 2003-2013) Památky, které mají udělenou značku evropského dědictví, jsou garancí kvality vybraného místa. Mohou zde být zařazeny kulturní krajiny, památná místa, či jiné movité a nemovité kulturní dědictví, které je svázáno s konkrétním místem. Nominovány mohou být i památky současného kulturního dědictví. (ČKP Kultura, © 2013)

Kulturní statky spadající pod zvláštní ochranu za ozbrojené konflikty mají obrovský význam pro lidstvo a jsou proto chráněny pro případ ozbrojeného konfliktu. Do mezinárodního rejstříku jsou zapisovány na základě žádosti smluvního státu generálním ředitelem organizace UNESCO. Pokud by nastal ozbrojený konflikt, budou označeny zvláštním poznávacím znakem pro mezinárodní kontrolu. (NPÚ, © 2003-2013)

2.1.1.5 Památkově chráněná území – památkové zóny, památkové rezervace, ochranná pásma

„Památkově chráněná území jsou rozdělena do několika kategorií podle stupně ochrany a charakteru památek. Jde o památkové rezervace, památkové zóny a památkové ochranné pásma“. (NPÚ, © 2003-2013)

Památková rezervace patří pod nejvyšší úroveň ochrany, může mít podobu městské, vesnické, archeologické a ostatní památkové rezervace. Jedná se o území, kde se nachází nemovité kulturní památky, které jsou zachovány v původním historickém prostředí. Jsou vymezována vládou na základě vládního nařízení. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) Tato území se ve většině případů vyznačují rozsáhlou historickou zástavbou s architektonicky hodnotnými stavbami, které jsou mnohdy prohlášeny za nemovité kulturní památky. Bývá zde dochován původní historický půdorys, objem staveb i tvar střech. Mezi objekty ochrany nepatří pouze samotné objekty, ale také sklepy, štoly, panoramata, uliční sítě, materiály apod. Mezi městské rezervace můžeme zařadit např. Český Krumlov a Kutnou Horu, mezi vesnické např. Pavlov a Praha 5 – Stodůlky. (NPÚ, © 2003-2013)

Památkové zóny mohou mít také podobu městskou nebo vesnickou a spadají do nižší kategorie ochrany než památkové rezervace. „Za památkovou zónu je možné prohlásit sídelní útvar nebo jeho část, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty.“ (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) Tato území mají dochován

půdorys a hmotovou strukturu, není zde ale tolik historických staveb, může se jednat o historické jádro nebo část, případně zástavbu kolem náměstí, historické prostředí nebo část krajinného celku apod. Ani zde nejsou chráněny pouze kulturní památky, ale i jiné plochy, tj. půdorys a uliční síť, sklepy, štoly, panoramata, historické zahrady a parky apod. Mezi městské památkové zóny patří např. krajinný celek Lednicko-valtický areál, Barrandov, ve Zlínském kraji dělnická kolonie na okraji města Brumov aj. Vesnické památkové zóny jsou Petrovice, Karlov, Praha 8 – Staré Dáblice a Plzeň 4 – Bukovec. (NPÚ, © 2003-2013)

Památkové ochranné pásmo se může týkat nemovitých kulturních památek, národních kulturních památek a památkově chráněného území. Tato pásma slouží k ochraně obrazu památkově chráněného území. Památková péče může v těchto územích regulovat stavební činnost a další zásahy, které by ji mohli jakkoliv poškodit. Patří zde ochranné pásmo Pražské památkové rezervace a ochranné pásmo městské památkové rezervace Nového Města nad Metují. (NPÚ, © 2003-2013)

2.1.1.6 Ústřední seznam kulturních památek České republiky

Jednotlivé části památkového fondu jsou evidovány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, který je veden ústředním pracovištěm NPÚ. Do tohoto seznamu se zapisují památky, které byly takto prohlášeny Ministerstvem kultury ČR, dále národní kulturní památky, památková ochranná pásma, památkově chráněná území (památkové zóny a památkové rezervace) a památky zapsané na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, a také kulturní památky zapsané do státních seznamů nemovitých a movitých kulturních památek. (NPÚ, © 2003-2013) Cílem založení tohoto seznamu byla jednotná evidence, která obsahuje údaje, které jsou potřebné pro zajišťování péče o kulturní památky. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

2.2 Ministerstvo kultury České republiky

„Ministerstvo kultury ČR (dále Ministerstvo kultury) podle § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církevní a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro přípravu návrhů zákonů a jiných právních předpisů pro oblast rozhlasového a televizního vysílání, pro

provádění autorského zákona, pro výrobu a obchod v oblasti kultury.“ (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Ministerstvo kultury spravuje také záležitosti týkající se církví a náboženských společností. Dle zákona č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech ve znění pozdějších předpisů, patří mezi hlavní náležitosti podání návrhu na registraci církve a náboženské společnosti, přezkoumání náležitostí, případně zastavení nebo zrušení návrhu, spravuje Rejstřík svazů církví a náboženských společností, Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností a Rejstřík evidovaných právnických osob. (Česko, 2002)

2.2.1 Historie ministerstva kultury

V této části bych se ráda zaměřila na vývoj Ministerstva kultury od vzniku Československa, tj. od roku 1918 do současnosti.

V první části se zaměřím na roky **1918 – 1948**. Oblast kultury byla vždy úzce spjata se školstvím a vzděláváním, zejména se navazovalo na tradici rakouské monarchie. Dne 14. listopadu 1918 u nás vzniklo Ministerstvo školství a národní osvěty, které takto působilo až do roku 1942, kdy se přejmenovalo na Ministerstvo školství a lidové osvěty. Další změna nastala krátce na to v roce 1945, kdy kultura spadala pod dvě ministerstva, tj. Ministerstvo školství a osvěty a Ministerstvo informací. Kultura byla spíše spojována s osvětou, která byla prováděna na spolkové bázi prostřednictvím Svazu osvětového, od roku 1925 tuto činnost převzal Masarykův lidovýchovný ústav. Stát do kultury nikterak nezasahoval, vykonával pouze legislativní činnost a mezi nejvýznamnější právní normy patřily následující zákony: zákon o organizaci lidových kurzů občanské výchovy č. 67/1919 Sb., zákon o veřejných knihovnách obecních č. 430/1919 Sb., a zákon o pamětních knihách obecních č. 80/1920 Sb. V době okupace Československa byla osvěta podřízena protektorátní propagandě, i přesto se však podařilo českým osvětovým pracovníkům zachovat původní strukturu. V letech 1945 – 1948 se začala prosazovat kulturní politika KSČ i na úrovni ústředních státních orgánů. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Dalším obdobím jsou roky **1948 – 1989**. Od roku 1848 spadala kultura pod Ministerstvo školství, věd a umění a Ministerstvo informací. Velká změna nastala v roce 1953, kdy bylo zřízeno první Ministerstvo kultury. To ale procházelo i dalšími změnami, když bylo v roce 1956 sloučeno se školstvím a vytvořeno Ministerstvo školství a kultury. To ovšem nebyla poslední změna. V roce 1967 vzniklo Ministerstvo kultury a informací, ale roku 1969 bylo opět změněno na Ministerstvo kultury. Kulturní aktivity v tomto období byly výhradně

centrálně řízeny a kontrolovány systémem, který tvořilo KSČ, příslušnými ministerskými resorty a jejich direktivy. Tato struktura zůstala v zásadě stejná až do roku 1989. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Posledním obdobím je **1989 – současnost**. Díky pádu komunistického režimu v listopadu 1989 došlo v rezortu kultury k dalším podstatným změnám. Kultury byla odstátněna, byla zbavena veškerých ideologických a politických vlivů, množství kulturních institucí, které byly řízeny Ministerstvem kultury, byly privatizovány, některé instituce byly úplně zrušeny a kompetence, které měl výhradně stát, byly převedeny na samosprávy. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

2.2.2 Státní fondy

Mezi státní fondy Ministerstva kultury patří Státní fond kultury ČR a Státní fond kinematografie. Pro nás bude ale stěžejní právě Státní fond kultury ČR, proto se zaměřím pouze na něj.

2.2.2.1 Státní fond kultury ČR

Státní fond kultury ČR byl založen roku 1992, jedná se o právnickou osobu, kterou spravuje Ministerstvo kultury ČR. Řídí se zákonem č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky. V jeho čele je ministr, který také odpovídá za hospodaření fondu. Hlavním orgánem, který rozhoduje o způsobu a výši čerpání prostředků je Rada Fondu. Ta posuzuje zejména zásadní otázky tvorby a užití prostředků z fondu a návrh ročního rozpočtu příjmů a výdajů fondu a jeho závěrečný účet, dále schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o žádostech na čerpání prostředků z fondu. Fond má také své finanční zdroje, patří zde dotace ze státního rozpočtu, úvěry od právnických osob, výnosy z majetkových účastí na podnikání právnických osob v oblasti kultury, výjimkou je filmový průmysl, dále výnosy z veřejných sbírek určených pro fond, úroky z návratných půjček a finančních výpomocí poskytnutých fondem, a další. Tyto jeho zdroje lze dále poskytnout na výstavní a přednáškovou činnost, na propagaci české kultury v zahraničí, podporu vzniku, realizaci a uvádění uměleckých děl, pořádání kulturních festivalů, přehlídek a dalších kulturních akcí, apod. Prostředky fondu jsou poskytovány jako účelové dotace, půjčky a návratné finanční výpomoci. (Česko, 1992)

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA PAMÁTKOVÉ PÉČE

Základním pramenem týkající se památkové péče je **zákon č. 20/1987** o státní památkové péči. Jak jsem již zmínila, tento zákon byl přijat v roce 1987 jako první zákonná úprava památkové péče u nás.

Hlavním účelem zákona je státní ochrana kulturního dědictví jako svědectví dějin a také nenahraditelná součást bohatství našeho státu. Vytváří podmínky pro ochranu kulturního dědictví, jeho zachování, zpřístupňování a vhodné využívání. (Česko, 1987) „Péče státu o kulturní památky zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy a organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů.“ (Česko, 1987) Zákon dále vymezuje kulturní památky a prohlašování věcí za kulturní památky, národní kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny, jejich plány ochrany a evidenci a také zrušení prohlášení věci za kulturní památku.

Další části zákona se zaměřují na péči o kulturní památky, konkrétně o jejich ochranu a užívání, povinnosti správních úřadů, právnických a fyzických osob, dále obnova památek, jejich restaurování a přemísťování. Podrobněji se také zákon zabývá archeologickými výzkumy a nálezy. V další části jsou uvedeny orgány a organizace státní památkové péče, mezi které patří Ministerstvo kultury ČR, které zřizuje památkové inspekce, dále krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností, kdy jejich rady zřizují komise státní památkové péče jako pracovní komise, dále celní úřady, které kontrolují souhlas Ministerstva kultury a zda byla vyvezená kulturní památka vrácena zpět v dobrém stavu. Zákon je také zaměřen na opatření při porušení povinností.

3.1 Privatizace a restituce

Nyní bych rozvedla právní úpravu ve vztahu k privatizaci a restitucím. Zaměřím se pouze na malou privatizaci, protože velká a kupónová privatizace není pro mou práci stěžejní a dále popíši restituce včetně církevních restitucí.

3.1.1 Privatizace

Privatizací je myšlen převod vlastnictví státu do soukromého vlastnictví. V postkomunistických zemích se tento pojem používal zejména ve smyslu přerozdělování socialistického majetku do soukromého vlastnictví. Dělo se tak v 80. a 90. letech. U nás privatizace začala probíhat po pádu komunistického režimu v roce 1989. Privatizace vycházela z teorie, kdy soukromý majitel je motivován k efektivnějšímu využití kapitálu, druhý motiv je spíše politický, tzn., že s majetkem státu na něj přechází i moc a ta by měla být v tomto smyslu co nejvíce omezena. Sovětský blok vlastnil téměř veškerý majetek obyvatel a převod do soukromého vlastnictví byl tak logickým důsledkem pádu režimu. (Kupónová privatizace, © 2013)

Aby byla česká privatizace úspěšná, nabízely se zde dvě možnosti. První možností bylo, že vláda bude jedním z vlastníků, avšak velmi dominantním, který chce z různých důvodů svůj majetek prodat, např. nechce nebo neumí jej spravovat, z finančních důvodů apod. To znamená, že by vláda vstoupila na trh k již existujícím subjektům a chovala se jako řadový subjekt. V tomto smyslu probíhala privatizace také v zemích jako je Spojené království, Francie, USA a další. Naše vláda ovšem nebyla v takové pozici, nemohla mít stejné postavení jak uvedené země, zejména díky nově nastolenému režimu. (Ježek, 2006, s. 17)

U druhé možnosti je úkol vlády zejména transformační, tzn., že musí zejména budovat infrastrukturu trhu a pomocí privatizace zvýšit počet účastníků, kteří ji budou využívat a starat se o ni. (Ježek, 2006, s. 18) „Je zřejmé, že tato zkušenost z české privatizace z období po získání politické moci je v současné době jak v domácím, tak mezinárodním měřítku již velmi omezeně použitelná, protože už zde není téměř žádná země, která by musela řešit transformační problém podobný tomu, jaký stál před československou a českou vládou v roce 1990.“ (Ježek, 2006, s. 18) Hlavním problémem bylo převést nevyužívaný majetek v co nejkratší době z rukou státu do soukromého vlastnictví, aby mohl začít pracovat trh. To ovšem také znamenalo, aby tento důvod byl na prvním místě, nikoliv maximalizaci příjmů z privatizace, aby se vyřešila vnitřní zadluženost státu. Dalším problémem mohly být vládní obavy o privatizovaný majetek. Aby neměli noví majitelé jiné úmysly s nově nabytým majetkem, např. aby se z knihoven nestaly prodejní jednotky, aby byla zachována kinematografie apod. Tudíž jsme se nemohli inspirovat státy s vyspělým tržním hospodářstvím, protože žádná z nich neřešila problém stoprocentně centrálně řízeného hospodářství. Ačkoliv se naše vláda snažila rozhybat tržní mechanismus, pod tlakem mno-

ha okolností se v určitých situacích chovala jako běžný obchodní partner, maximalizující své příjmy. (Ježek, 2006, s. 18-19)

Byly zde také další důvody, proč vláda přešla od vlastnictví státu do soukromých rukou. Patřily zde zejména:

- nedostatečná velikost národních úspor – lidé měli ve svých rukou pouze 10 % národního jmění, pokud by měl stát navracet majetek, trvalo by to 200 let,
- demokratizace privatizace – úspory domácností byly velmi nerovnoměrné, přes 60 % domácností měl úspory menší než 20 tis. Kč, a proto chtěla vláda do privatizace vtáhnout co nejvyšší počet obyvatel,
- zabránění předprivatizační agónii – vládly zde obavy, že by management podniků, které jsou pod státní kontrolou, nepracoval a čekal do příchodu nových vlastníků, nebo by hrozilo rozkrádání majetku bez vlastníka, k těmto případům docházelo např. v Polsku či Maďarsku
- xenofobie – antipatie vůči zahraničním investorům, a přestože v malé i velké privatizaci byla část podniků přidělena zahraničním investorům, většina měla zůstat v domácích rukou. (Kupónová privatizace, © 2013)

Je s podivem, že za socialistické éry bylo v socialistické ústavě definováno pouze vlastnictví státní a skupinové. Právní řád ovšem respektoval také vlastnictví osobní a v malé míře také soukromé. Československá republika měla tudíž jeden z nejmenších soukromých sektorů. Tento sektor zaměstnával pouze něco málo přes 1 % pracovníků a produkoval zanedbatelné množství, které nepřesahovalo 4 % národního důchodu. Privatizace, jako převod vlastnictví státu na soukromé osoby, zahrnovala restituce, malou a velkou privatizaci. Výsledkem těchto změn byl fakt, že v roce 1996 byl velmi rozvinut soukromý sektor a tvořil 74 % národního důchodu. (Seifert, 2007, s. 27)

Proces privatizace v Československu byl spíše ojedinělý z toho důvodu, že rozdíl mezi úsporami obyvatel a poměru majetku, který měl být privatizován, byl obrovský. Kdyby se privatizace měla přizpůsobovat tempu růstu úspor obyvatel, trval by tento proces desítky let, což bylo nepřijatelné, kvůli nestabilitě systému by se mohlo předpokládat zvýšené riziko kriminality a jiné. Jediným možným východiskem proto byly bezúplatné převody majetku státu do soukromého vlastnictví. (Ježek, 2006, s. 20-21)

3.1.2 Malá privatizace

Malá privatizace vzešla z myšlenky, která vznikla po prvních demokratických volbách v roce 1990, že je zapotřebí přijít co nejdříve s jednoduchou metodou privatizace, která by přinesla jasně viditelné výsledky. Tohoto nápadu se chopilo v srpnu 1990 ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci, které bylo součástí vlády České republiky. V Kroměříži se 25. září 1990 sešly vlády federace spolu s prezidentem republiky, aby mohly schválit návrh zákona o malé privatizaci, který byl schválen, a o měsíc později vešel v platnost, tj. 25. října 1990. Prvotní zákon byl napsán pro unitární stát, což se muselo ještě v rychlosti měnit na část federální a část národní. (Ježek, 2006, s. 36)

Malá privatizace probíhala v letech 1991 až 1993 a zabývala se zejména menšími hospodářskými jednotkami, kam patřily např. obchody, restaurace, menší průmyslové společnosti apod. Prodáváno se prostřednictvím veřejných dražeb, kterých se mohli účastnit pouze čeští občané nebo firmy založené českými občany. Nemohlo se převádět právo na zahraniční fyzické nebo právnické osoby. (Seifert, 2007, s. 28)

Národní zákony byly konkretizací federálního zákona, proto zde nebyly větší odchylky a jejich shoda se opírala o spolupráci národních institucí. Mezi první zákony patřil zákon č. 427/1990 Sb. o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby a zákon České národní rady č. 500/1990 Sb. o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Obecně jsou známy jako „maloprivatizační zákony“. (Ježek, 2006, s. 37)

V zákoně ovšem nenajdeme termín „privatizace“, ale „převod vlastnictví“. Privatizace totiž nebyla vnímána jako oddělení dvou neslučitelných systémů, tj. státní vlastnictví s centrálním plánováním a soukromé vlastnictví s koordinační funkcí trhu. Z právní stránky se jednalo o svobodné rozhodnutí státu převést dobrovolně své vlastnictví do rukou jiných osob. Převod státního vlastnictví na soukromé osoby ale přinesl převratné důsledky. Úloha státu totiž neskončila převodem majetku, ale začaly zde vznikat nové soukromé obchodní vztahy, které musel nově upravit a začít je vymáhat. Výkonným orgánem byly ustanoveny okresní privatizační komise, které měly za úkol najít ve svém okrese ve státních organizacích provozní jednotky, které by byly vhodné k privatizaci, učinit seznam, ten předvést Ministerstvu privatizace ke schválení, poté jej zveřejnit a organizovat jejich veřejnou dražbu. První taková dražba proběhla v Praze 26. ledna 1991 a tento den je označován jako začátek privatizace. (Ježek, 2006, s. 36-39)

„Maloprivatizační zákony stanovily, že jak příjmy z prodeje jednotlivých provozních jednotek, tak výtěžek z likvidace „rozebraných“ státních podniků se soustředí na zvláštním účtu Ministerstva privatizace, z něhož se pak budou hradit zbylé závazky likvidovaných státních podniků, dále náklady spojené s prací okresních privatizačních komisí a finanční náhrady oprávněným osobám podle malého restitučního zákona za znehodnocení navrácených nemovitostí.“ (Ježek, 2006, s. 43) Bylo zákonem určeno, že příjmy z malé privatizace, které se soustředily na zvláštním účtu Fondu národního majetku, nesmí sloužit jako běžné státní výdaje. Byly ale například použity na odstranění následků povodní v roce 1997, na zkvalitnění technického stavu škol, na projekty spojené se zdravým ovzduším apod. (Česká televize, 2010)

Privatizační komise do roku 1993 zprivatizovaly více než 30 000 provozních jednotek, a proto byly roku 1994 zrušeny. Celkový příjem za zprivatizovaný majetek činil 49,4 mld. Kč. Původně bylo ustanoveno, že výnosy z privatizace mohou být použity na hrazení vnitřního dluhu nebo na velké investiční akce v sektoru veřejných služeb, nesmí ale zvyšovat běžné výdaje státního rozpočtu, a jakékoliv jiné použití prostředků bylo blokováno po dobu dvou let. Poté byly přijaty nové zákony, které umožnily použít zbylé prostředky pro další účely, patřil zde např. program ozdravení ovzduší, zkvalitnění technického stavu škol, odstranění následků povodní v roce 1997 na Moravě, posílení rozpočtů obcí, které privatizací přišly o příjmy a další. (Ježek, 2006, s. 43-45)

3.2 Restituce

Restituce znamená navrácení původně neoprávněně zabaveného majetku zpět právoplatnému majiteli. Může se jednat o navrácení soukromým osobám nebo církvím. U nás se jedná zejména o majetek, který byl znárodněn v době komunistického režimu a restituce u nás probíhá na základě nastolení demokratického režimu.

Pokud pomineme Estonsko, byl u nás proces restituce s porovnání zemí východního bloku největší, i tak byla převedena pouze malá část celkového jmění státu. Je nepravděpodobné, že by restituce mohly být vykonávány ve větším měřítku. (Kupónová privatizace, © 2013)

Nyní bych uvedla několik právních předpisů, kterými se majetkové restituce řídily. Jedná se o zákon č. 119/1990 Sb. o soudních rehabilitacích. „Účelem zákona je zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektují občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádření v mezinárodních doku-

mentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.“ (Česko, 1990) Dalším významným právním předpisem byl zákon č. 403/1990 Sb. o zmírnění následků některých majetkových křivd. Zákon se vztahuje na fyzické a právnické osoby, jimž byly způsobeny majetkové křivdy odnětím jejich vlastnického práva k movitým a nemovitým věcem. Zmírněním křivd těmto osobám je myšleno navrácení odňatých věcí, poskytnutí peněžní náhrady, vydání kupní ceny nebo doplatek rozdílu mezi peněžní náhradou a kupní cenou. (Česko, 1990) Patří zde také zákon č. 87/1991 Sb. o mimosoudních rehabilitacích. Jak je uvedeno v § 5, povinné osoby prokazují samy nárok na danou věc. Zde by mohl být problém s dokazováním po desítkách let. (Česko, 1991) Dalším právním předpisem je zákon č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. Zákon se vztahuje na půdu, která tvoří zemědělský půdní fond nebo do něj náleží, obytné a hospodářské budovy apod. (Česko, 1991) Posledním právním předpisem je zákon č. 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu. Přestože tento zákon odsuzuje komunistický režim a ty, kteří jej aktivně podporovali, nebyly z něj vyvozeny žádné důsledky. (Česko, 1993)

3.3 Církevní restituce

„Hlavním účelem narovnání vztahů státu a církví či náboženských společností je ukončení poskytování podpory církvím a náboženským společnostem a nahrazení dosavadního modelu postupným přechodem k samofinancování církví a náboženských společností.“ (Církevní majetek, © 2008) To bude zahrnovat tři etapy, jedná se o postupné vyplácení peněžité náhrady za majetek, který je držen státem a jeho uvolnění pro převod obcím a městům, dále částečné navrácení majetku drženého státem, který původně patřil zejména řádům a kongregacím. Obdobím, kdy byl majetek církvím zabavován, jsou roky 1948 až 1990. Poslední částí je poskytnutí přechodného období, aby se financování platů duchovních stalo nezávislé na státu. (Církevní majetek, © 2008)

Formou církevních restitucí má být napravení křivd, které byly spáchány komunistickým režimem vůči církvím a církevním společnostem. Tomuto rozhodnutí ovšem není nakloněna veřejnost, zato obce toho rozhodnutí vítají, mohou totiž hospodařit s dosud zablokova-

nými pozemky. Dle pozemkového úřadu by mohl stát navrátit církvím až 30 tis. ha zemědělské půdy, Lesy ČR ovšem blokují dalších 142 tis. ha lesních pozemků, což tvoří asi 11 % lesů, na kterých hospodaří. Dále by mělo být navraceno téměř 900 budov a staveb. (Hospodářské noviny, 2013)

Povinnými osobami, kterých se navrácení majetku týká je stát, státní fondy, Pozemkový fond České republiky a další. Přestože obce a kraje disponují zabaveným majetkem, nejsou povinnými osobami. Osobami, které jsou oprávněny dostat zabavený majetek, jsou řády a kongregace a jiná kněžská a řehoní společenství Církve římskokatolické, státem registrované církve a náboženské společnosti a jimi zřízené nebo založené právnické osoby a další. Státem registrovaná církev nebo náboženská společnost je oprávněna čerpat od státu finanční náhradu. (Církevní majetek, © 2008)

Vlastnické právo nabude účinnosti tak, že oprávněné osoby požádají povinnou osobu k vydání do 12 měsíců od účinnosti navrhovaného zákona. Celková výše náhrady, která byla stanovena na základě kvalifikovaného odhadu majetku, který měly církve a další náboženské organizace v držení ke dni 25. 2. 1948, je 134 mld. Kč a od této sumy byla odečtena hodnota majetku, který bude moci být vydán. U původního majetku, který církve a další náboženské organizace pozbyly, a který se nevydává k náhradě, stát zajistí, aby dostaly alespoň část z této hodnoty, tj. 83 mld. Kč, která se bude vyplácet po dobu 60 let a bude úročena 4,85 % p. a. Tím, že se majetek nachází na celém území České republiky, není možné, aby byl oceňován v reálném čase, proto byl oceněn na základě podkladů, které určují jeho tržní hodnotu, tj. cenu obvyklou v čase a místě. (Církevní majetek, © 2008)

Dle schváleného církevního zákona, který vešel v platnost 1. ledna 2013, by měly církve dostat majetek v hodnotě téměř 75 miliard Kč. V následujících 30 letech by měly také dostat 59 mld. Kč jako finanční kompenzaci a zároveň přestanou být státem hrazeny platy duchovních, což tvoří asi 1,5 mld. Kč ročně. Církve mají jeden rok na to, aby si zažádaly o navrácení majetku, jinak tento majetek propadne do vlastnictví státu. Doposud požádaly o navrácení více než 6 tis. pozemků a 14 staveb. (Hospodářské noviny, 2013) Církve si ovšem musí samy najít majetek, který jim byl zabaven, a dokážou, že jim právoplatně patřil po 25. únoru 1948. Nebude ovšem jednoduché dopátrat. Nemají ovšem nárok např. na státní pozemky, na kterých byla postavena nějaká stavba nebo pozemky, na kterých je plánovaná výstavba dopravní či technické infrastruktury. Dále se nebudou vracet budovy škol, nemocnic či zámků, které jsou v majetku obcí. Přestože nebudou církve jejich vlastníky, dostanou od státu finanční náhradu. (Hospodářské noviny, 2012)

4 MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK

„Dotací se rozumí poskytování peněžních prostředků na veřejně prospěšný účel, obvykle je možné tuto podporu získat na základě předloženého projektu.“ (Institut pro PaK, 2013) Dotace jsou také velmi důležitým prostředkem, jak pomáhat vlastníkům památek. Vedle pravidelné údržby je totiž potřeba provádět menší, ale i větší opravy a málokterý vlastník by měl takové množství finančních prostředků. Dotaci mu může poskytnout obec, kraj nebo Ministerstvo kultury, které patří k největším poskytovatelům. Dotace může být účelová, poskytována na konkrétní věc, např. opravy střech, opravy statiky apod., nebo neúčelové. Mohou být také časově omezené nebo nikoli.

4.1 Dotační tituly na zachování a obnovu kulturních památek

Obnova kulturních památek je zakotvena v zákoně č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči v platném znění. Poněvadž je rekonstrukce a obnova památek velmi nákladná, jsou v úpravě zmíněny příspěvky jak od státu, tak od obcí a krajů. Oporu najdeme v §16 zákona a stanovuje že „Vlastníku kulturní památky může obec nebo kraj na jeho žádost poskytnout ze svých rozpočtových prostředků, jde-li o zvlášť odůvodněný případ, příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky za účelem jejího účinnějšího společenského uplatnění. Příspěvek může poskytnout i tehdy, nemůže-li vlastník kulturní památky uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky. V případě mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky může na obnovu kulturní památky poskytnout ze státního rozpočtu příspěvek ministerstvo kultury buď přímo, nebo prostřednictvím krajského úřadu, nebo prostřednictvím obecního úřadu obce s rozšířenou působností.“ (Česko, 1987)

Hlavním grantem a podporovatelem, který spravuje dotační tituly s největší mírou finančních prostředků, je Ministerstvo kultury ČR. V dnešní době spravuje osm dotačních titulů, jedná se o havarijní program, program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, program záchrany architektonického dědictví, program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny, program restaurování movitých kulturních památek, program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, program podpora pro památky UNESCO a program podpory občanských sdružení v památkové péči. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 1)

4.1.1 Havarijní program

Finanční prostředky z havarijního programu jsou určeny na záchranu nemovitých památek, které jsou v havarijním technickém stavu. Jedná se zejména o statické a stavební zajištění a opravu střech a krovů. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) Žadatelem je přímo vlastník památky, kterým může být fyzická osoba, obecní a městské úřady, církevní organizace apod. Žádost podá prostřednictvím územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu ve stanoveném termínu spolu s předepsanými doklady.

Prerozdělování finančních prostředků mají na starosti výběrové komise, které jsou zřízeny u územního odborného pracoviště NPÚ. Každoročně jsou Ministerstvem kultury stanoveny finanční kvóty pro regiony a zároveň se sleduje finanční spoluúčast vlastníků. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 2) Jsou i případy, které z havarijního fondu nelze hradit, např. obnova kulturní památky, jejíž celkové náklady přesáhnou 2 mil. Kč bez DPH, výjimkou je např. poškození památky příčinou živelné události, modernizace staveb, např. zateplování, kanalizace apod., dále špatný technický stav, který byl zaviněn vlastníkem, který zanedbal pravidelnou údržbu. Při spolufinancování by neměl být podíl vlastníka menší než 40 % ze smluvní ceny dohodnuté s poskytovatelem nebo 30 % z ceny nakoupeného a použitého stavebního materiálu na obnovu památky. Příspěvek z havarijního programu by neměl být menší než 70 tis. Kč, pokud nerozhodne Ministerstvo kultury jinak. Pokud ale vlastník prokáže, že není schopen uhradit náklady spojené s obnovou a záchranou kulturní památky, může mu být poskytnut příspěvek až do výše 95 %. Případy, kterých se tento mimořádný příspěvek týká, najdete v příloze č. 1. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 2)

Kontrola je prováděna územními odbornými pracovišti NPÚ ve věcech kvality prováděných prací na obnově kulturní památky. Způsob využití finančních prostředků z programu kontroluje buď Ministerstvo kultury nebo na jeho pokyn územní odborná pracoviště NPÚ. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 3)

4.1.2 Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Tento program slouží k obnově kulturních památek, které se nacházejí v nejcennějších částech historických měst, a byly prohlášeny za památkovou rezervaci nebo památkovou zónu. Nárok na čerpání finančních prostředků má město pouze tehdy, má-li zpracovaný

vlastní program regenerace, a pokud se finančně podílí s vlastníkem na obnově kulturní památky. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Finanční prostředky z tohoto fondu nesmí být poskytnuty na obnovu kulturní památky, na kterou byla poskytnuta dotace z jiného programu Ministerstva kultury. Finanční prostředky lze použít na obnovu nemovitých kulturních památek, případně i na movité kulturní památky, pokud jsou spojeny s takovou stavbou, jedná se např. o varhany, oltáře aj. Musí být ovšem ve vlastnictví obce, církevních organizací, fyzických nebo právnických osob atd. Financování je vícezdrojové s povinnou spoluúčastí obcí. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 3)

Žádosti o poskytnutí dotace z tohoto programu podávají sami vlastníci kulturních památek územně příslušnému úřadu obce s rozšířenou působností. Na základě přijaté žádosti je zahájeno řízení, ve kterém se rozhoduje o poskytnutí či nikoli. Finanční prostředky spravuje a zajišťuje Ministerstvo kultury, případně kraj prostřednictvím krajského úřadu, obec s rozšířenou působností prostřednictvím obecního úřadu nebo hlavní město Praha prostřednictvím Magistrátu hl. města Prahy. Podmínky, jak mohou být finanční prostředky použity, stanoví správním rozhodnutím financující orgán. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 3) „Postup pro výpočet roční finanční kvóty pro městské památkové rezervace a městské památkové zóny je stanoven v Zásadách MK ČR, pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón ve znění Opatření vydanému k těmto Zásadám, a to na základě vypočteného koeficientu aktivity a optimálních souhrnných ročních nákladům obnovu kulturních památek v Programu, uvedených v Anketním dotazníku rozesílaném před koncem předchozího roku.“ (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 4) Mezi hodnotící parametry patří zpracování územně plánovací dokumentace, práce pracovní skupiny programu regenerace, zpracování Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón a daňová výtěžnost. Při výběru měst a výše finanční podpory se zohledňuje, do jaké míry město splňuje podmínky programu, jestli zde existuje a jakou kvalitu má městský program regenerace, územně plánovací dokumentace apod. Dále se zohledňuje, jaká je potřeba výše finančních prostředků na zachování památkových hodnot. Kontrolu, jak byly prostředky použity, provádí dle územní příslušnosti krajské úřady, Magistrát hl. města Prahy, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a NPÚ. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 4)

Ve Zlínském kraji z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón dlouhodobě čerpá město Kroměříž.

4.1.3 Program záchrany architektonického dědictví

Příspěvek z Programu záchrany architektonického dědictví je určen pro obnovu a zachování kulturních památek, které jsou brány jako nejcennější součást architektonického dědictví, řadíme zde zámky, hrady, kostely, kláštery, historické zahrady apod. Zohledňuje se zejména havarijní stav objektu, vykonávané práce a spoluúčast vlastníka. Samotná obnova kulturní památky musí mít povahu záchrany existence samotné památky nebo její části, která tvoří její podstatu. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Forma dotace je účelová podle přesně stanovených pravidel. Žadatelem je vlastník bez ohledu na vlastnictví kulturní památky a o dotace žádají prostřednictvím územně příslušných obcí s rozšířenou působností. Základem pro poskytnutí dotace je vypracovat projekt záchrany kulturní památky a zařadit jej do Programu záchrany architektonického dědictví. Hodnocení projektů a řešení jejich důležitosti dle pořadí podle předloženého projektu a hodnocení důležitosti řeší zvláštní komise Ministerstva kultury. Hlavními kritérii pro hodnocení důležitosti je havarijní stav kulturní památky, význam objektu a jeho využití po obnově, rozsah prováděných prací a jeho kulturní a společenský přínos. Kontrolu opět provádí Ministerstvo kultury. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 5) Zlínskému kraji byla pro rok 2013 přislíbena Ministerstvem kultury částka ve výši 1 900 tis. Kč.

4.1.4 Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny

Účelem programu je podpora a zachování nemovitých kulturních památek, zejména lidové architektury, patří zde zejména usedlosti, kapličky, chalupy, sochy, pomníky apod., které jsou na území památkové rezervace nebo zóny. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Žadatelé jsou vlastníci kulturních památek bez ohledu na jejich vlastnictví. Do programu nejsou zahrnuty obnovy kulturních památek, kdy jejich špatný stav byl zaviněn špatnou údržbou vlastníkem památky. Příspěvek taky nelze poskytnout, pokud byla na danou památku čerpána dotace z jiného státního fondu v oblasti památkové péče nebo dotace z Programu obnovy venkova. Program neposkytuje dotace nižší než 80 tis. Kč, pokud Ministerstvo kultury nestanoví jinak. Jsou zde tzv. podlimitní akce, u kterých náklady nepřesáhnou částku 2 mil. Kč. bez DPH a podíl vlastníka nesmí být menší než 20 %. (KÚ Libe-

reckého kraje, 2012, s. 6) „Ministerstvo kultury stanoví výši finanční kvóty podle působnosti jednotlivých územních odborných pracovišť NPÚ na příslušný rok. Územní odborná pracoviště NPÚ mají při alokaci finančních prostředků v rámci stanovených kvót koordinační úlohu. Ve spolupráci s obecními úřady obcí s rozšířenou působností a starosty dotčených obcí zároveň přihlížejí ke kvalitě územně plánovací dokumentace a místního programu obnovy venkova z hlediska státní památkové péče.“ (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 6) Dále se přihlíží k tomu, zda daná obec předložila návrh do Programu obnovy venkova a do jaké míry splňuje podmínky péče o zachování kulturních hodnot v území.

Kontrolu využití poskytnutých dotací provádí opět Ministerstvo kultury ve spolupráci s územními odbornými pracovišti NPÚ a dotčenými obcemi. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 6)

4.1.5 Program restaurování movitých kulturních památek

Program je určen na restaurování movitých kulturních památek, které jsou významnými uměleckořemeslnými a výtvarnými díly. Je určen na obnovu a zachování a vhodné užívání těchto památek, které jsou veřejnosti zpřístupněny např. na hradech a zámcích jako výzdoba vnitřních prostor, mohou zde ale patřit i oltáře v kostelech, varhany apod. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) Žádost podávají vlastníci kulturní památky bez ohledu na typ vlastnictví. Aby žadatelé dostali požadovanou dotaci, je potřeba správně vyplnit žádost, kterou poté předloží Ministerstvu kultury, přihlíží se také na spoluúčast při financování. Restaurování movitých kulturních památek ovšem mohou provádět pouze fyzické osoby, které mají povolení od Ministerstva kultury. Pokud vlastník zrestaurovanou památku prodá v 10 letech od obdržení příspěvku, je povinen dotaci vrátit zpět do státního rozpočtu. Kontrolu využití dotací provádí samostatně Ministerstvo kultury. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 7) Ministerstvo kultury poskytlo pro Program restaurování movitých kulturních památek schválenou pro rok 2013 částku ve výši 10 mil. Kč, konkrétně pro Zlínský kraj bylo určeno 590 tis. Kč.

4.1.6 Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Účelem programu je podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností a podílení se na zachování a obnově kulturních památek. Žadatelem může být jakýkoliv vlastník památky, vyjma státu. Památky, na které je možno žádat o příspěv-

vek, nesmějí spadat do památkové rezervace nebo památkové zóny, nesmějí být prohlášeny národní kulturní památkou a nesmí být ve vlastnictví státu. Vlastník se musí podílet na financování alespoň 10 %, může ovšem dostat příspěvek z obce, kraje nebo od jiných subjektů. Z programu nelze hradit škody úmyslně způsobené vlastníkem, např. zanedbání údržby, dále modernizace objektů, úpravy veřejného prostranství a pořízení projektové dokumentace. Při financování určí Ministerstvo kultury kvóty pro jednotlivé obce s rozšířenou působností s ohledem na množství kulturních památek a jejich technickému stavu v jejich území. Žádost podává sám vlastník prostřednictvím obce s rozšířenou působností. Kontrolu poté provádí příslušná obec s rozšířenou působností, pokud je potřeba, tak i samotné Ministerstvo kultury. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 8)

4.1.7 Program podpora pro památky UNESCO

„Cílem programu je naplnění článku 4 a 5 Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, ke které ČSFR přistoupila dne 15. 11. 1990, kde se každý smluvní stát zavazuje k povinnosti zabezpečit označení, ochranu, zachování, prezentování a předávání budoucím generacím světové kulturní a přírodní dědictví, které se nachází na jeho území.“ (Ministerstvo kultury ČR, © 2007) V současné době má Česká republika na seznamu UNESCO zapsáno 12 kulturních památek. Program má pomáhat rozvoji památek zapsaných na tomto seznamu, nebo památek navržených na zapsání, případně památek, u kterých Ministerstvo kultury navrhlo zpracování nominační dokumentace. Dotace rozvíjí pouze projekty, které pomáhají rozvíjet hodnoty, díky kterýmž byla zapsána nebo nominována na zapsání na seznam UNESCO. Příspěvek z programu se dělí do tří částí:

- management plan – jedná se o plán údržby památky a jejího rozvoje
- prezentace a propagace památek, na které je program zaměřen – patří zde označení památek, workshopy a semináře spojené s péčí o památky nebo s nominací apod.
- vědecko-výzkumné projekty vztahující se k památkám – patří zde lepší poznání památky, seznámení se s její historií, jak se o ně správně starat, odborné expertizy, archivní výzkum apod. (Ministerstvo kultury ČR, © 2007)

Dotace z programu se poskytuje v maximální výši 70 %, v ojedinělých případech je možnost tento podíl i zvýšit, je ovšem zapotřebí souhlas Ministerstva kultury a jedná se o účelové dotace, tj. musí se použít pouze na věc, která byla předem určena. Kontrolu provádí pouze Ministerstvo kultury. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 10)

4.1.8 Program podpory občanských sdružení v památkové péči

Účelem programu je finančně podporovat projekty, které jsou veřejně prospěšné a napomáhají k ochraně movitých a nemovitých kulturních památek. Žadatelem mohou být občanská sdružení, případně i jiné subjekty. Aby subjekty dostaly dotaci, musí pouze správně vyplnit žádost o dotaci a finanční dotace jsou rozdělovány Ministerstvem kultury, které zároveň provádí i kontrolu. (KÚ Libereckého kraje, 2012, s. 11)

4.1.9 Fond kultury Zlínského kraje

Dalším poskytovatelem dotací pro vlastníky kulturních památek Zlínský kraj, který spravuje Fond kultury Zlínského kraje na obnovu kulturních památek. Tento program je zřizován dle zákona č. 129/2000 Sb. o krajích. Fond kultury Zlínského kraje je zřizován pro poskytování veřejné podpory, kterou provádí formou dotací na realizaci projektu nebo na podporu kulturních a jiných projektů s hmotnou a duchovní kulturou souvisejících potřeb ve Zlínském kraji. Dotace jsou poskytovány účelově a jedná se především o podporu kulturních aktivit, ochranu kulturních památek a památek místního významu aj. Žadatelem o dotaci může být fyzická nebo právnická osoba, která je vlastníkem nebo spoluvlastníkem kulturní památky. Rozpočet fondu je složen ze základního přidělu z rozpočtu Zlínského kraje, o kterém rozhoduje zastupitelstvo, dále přebytek fondu z minulého roku a jiné příspěvky, např. dary od fyzických a právnických osob. O poskytnutí dotace rozhoduje Rada Zlínského kraje, pokud součet všech poskytnutých podpor jednomu subjektu od Zlínského kraje nepřevyší částku 200 tis. Kč, dále Zastupitelstvo Zlínského kraje, pokud součet všech poskytnutých podpor jednomu subjektu od Zlínského kraje převyší částku 200 tis. Kč, a také zastupitelstvo, pokud je příjemcem obec. Hospodaření s fondem se řídí dle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. (Zlínský kraj, 2013)

Dotace z fondu jsou poskytovány na podporu kulturních aktivit a akcí, na stavební obnovu a restaurování kulturních památek a památek místního významu a na podporu vydavatelské činnosti. Žadatelem o dotaci na podporu kulturních aktivit a akcí a na podporu vydavatelské činnosti může být fyzická nebo právnická osoba, u zbylých dvou je potřeba, aby žadatelem byla fyzická nebo právnická osoba, která je vlastníkem či spoluvlastníkem kulturní památky. Finanční podpora je omezena pro jeden projekt dle druhu dotace. Na podporu kulturních aktivit a akcí je její výše min. 10 tis. Kč a max. 50 tis. Kč. Na stavební obnovu a restaurování kulturních památek min. 35 tis. Kč a max. 300 tis. Kč. Na stavební obnovu a restaurování památek místního významu min. 35 tis. Kč a max. 200 tis. Kč a na podporu

vydavatelské činnosti min. 10 tis. Kč a max. 50. tis. Kč. Kontrolu účelného využití poskytnutých finančních prostředků provádí pověřený pracovník úřadu Zlínského kraje. (Zlínský kraj, 2013)

Fond kultury Zlínského kraje byl založen roku 2003, kdy začínal s částkou 1,5 mil. Kč, nejvyšší částkou, kterou disponoval, bylo 12 mil. Kč, pro rok 2012 to ovšem byly už pouze 4 mil. Kč. (rozhovor p. Pospíšilová, 2013)

4.1.10 Regionální operační program Střední Morava

Dále mohou žadatelé žádat o dotaci z Regionálních operačních programů. Pro Valašsko je stěžejní Regionální operační program Střední Morava. Poskytování dotací z tohoto programu se řídí zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Regionální rada hospodaří se svým vlastním rozpočtem, dotace jsou tedy poskytovány z jejich vlastních rozpočtů, nikoli ze státního. (ROP Střední Morava, 2013) Žadatelem o dotaci může být subjekt, který je oprávněn žádat o dotace ze strukturálních fondů EU, formou projektového záměru. Může jím být hospodářský subjekt, orgán nebo veřejný či soukromý podnik. (ROP Střední Morava, 2009) Příjemcem dotace může být fyzická osoba, právnická osoba nebo hospodářský subjekt podnikající dle zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání. (ROP Střední Morava, 2009)

4.1.11 Integrovaný operační program

Integrovaný operační program je zaměřen na řešení regionálních problémů týkající se infrastruktury pro veřejnou správu, územní rozvoj, je zaměřen na oblast sociálních služeb, veřejné zdraví, zaměstnanost, ale také na podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví apod. (MMR ČR, 2009) Integrovaný operační program zahrnuje několik tematických oblastí podpory, mezi které patří modernizace veřejné správy, zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb a podpora územního rozvoje. Společným cílem je posílit veřejnou správu, veřejné služby, zvýšit kvalitu života obyvatel, a také zvýšit atraktivitu České republiky pro investory. (MMR ČR, 2011) IOP má celkem 6 prioritních os:

- oblast 1 – modernizace veřejné správy
- oblast 2 – zavádění informačních a komunikačních technologií v územní veřejné správě
- oblast 3 – zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb
- oblast 4 – národní podpora cestovního ruchu

- oblast 5 – národní podpora územního rozvoje
- oblast 6 – technická pomoc.

Nás bude zajímat zejména prioritní oblast 5. Je zaměřena zejména na rozvoj veřejných služeb v oblasti kultury, územní rozvoj a rozvoj obytného městského prostředí, kulturní služby jsou rozvíjeny na národní úrovni. Co se týče kultury, bude IOP zaměřeno na aktivity, které se týkají zefektivnění poskytovaných a vzniku nových kulturních služeb, dále na uchování, propagaci, dokumentaci a využití kulturního dědictví České republiky. Podpora se bude dále týkat realizace vzorových projektů obnovy a využití významných památek ČR a doplnění a modernizace infrastruktury pro kulturní průmysl a služby. (MMR ČR, 2011)

5 VEŘEJNÁ PODPORA

Veřejná podpora je velmi úzce spjata s hospodářskou soutěží. Jedná se o jakýkoliv státní zásah, který zvýhodňuje tržní subjekty v určité oblasti. Cílem je tyto subjekty podpořit v jejich činnosti. Může se jednat o transfer kapitálových zdrojů nebo omezení povinných odvodů. Problematika veřejné podpory je poměrně mladým odvětvím zkoumání z hlediska politiky hospodářské soutěže. Dostala se do této oblasti zejména proto, že jakýkoliv státní zásah a státní podpora vytvoří na trhu jistou nerovnost, je brána jako protěžování a zvýhodňování určitých subjektů. To může také způsobit změnu chování účastníků trhu a nakonec porušení zásad svobodné konkurence, což se přímo dotýká hlavního cíle soutěžní politiky. (Hudecová, 2009, s. 9)

Veřejná podpora musí splňovat předem daná kritéria, která byla určena z důvodu, aby se omezily státem poskytované prostředky. Veřejná podpora musí tedy splňovat tato kritéria: musí se jednat o prostředky, které jsou poskytovány státem nebo z veřejných prostředků, tato podpora zvýhodňuje podniky nebo odvětví podnikání, ovlivňuje obchod mezi členskými státy a narušuje podmínky hospodářské soutěže. Pokud jsou všechny čtyři podmínky splněny, jedná se o veřejnou podporu. (ÚOHS, 2012)

Veřejná podpora může mít také různé formy, můžeme zde zařadit např.:

- subvence – jedná se o dotace vlády poskytované určitým subjektům
- zvýhodněné úvěry – zde se může jednat např. o zvýhodnění úroků nebo poskytnutí delší doby splatnosti úvěru
- daňové úlevy – vláda může v některých případech subjektům výrazně snížit daňové platby nebo je odložit na určité období
- kapitálové investice na účet státu - navýšení kapitálu, individuální cena emisí apod.
- redistribuce veřejných statků – v rámci tohoto procesu se většinou vláda zbavuje státních aktiv, může se zde jednat o např. přenechání pozemku nebo výrobních zařízení

státní nákupy – cena výkupu převyšuje běžnou tržní cenu, s touto formou veřejné podpory se setkáváme převážně v zemědělství. (Hudecová, 2009, s. 11-12)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PROVEĎTE VYMEZENÍ NÁRODOPISNÉ OBLASTI VALAŠSKA VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Valašsko, pokud jej vezmeme pouze v rámci České republiky, je velmi rozsáhlá oblast, tudíž by nebylo možné jej zpracovat pouze v této části diplomové práce. Proto se zde budu zabývat Moravským Valašskem pouze na území Zlínského kraje.

Valašsko nemůžeme brát jako jednotný region s pevně danými hranicemi a jeho utváření bylo velmi složité. Jižní část Valašska byla dříve nazývána jako Zálesí a první zmínka o něm pochází z roku 1627, kdy bylo toto Zálesí umístěno na Komenského mapě Moravy mezi Brumovem, Valašskými Klobouky, Lidčím a Slavičínem. Roku 1786 byli Zálesáci označeni za samostatnou východomoravskou skupinu obyvatel, kteří sídlili v okolí Vsetína, Valašských Klobouk, Brumova až po Velkou nad Veličkou. V dnešní době se už pojem Zálesí nevztahuje na Valašsko, ale na území okolo Luhačovic. (Štika, 1973, s. 50-51)

Jak jsem již napsala, je velmi těžké definovat hranice Valašska, protože se nejedná o region s pevně stanovenými hranicemi, ale spíše o etnografický region. V dnešní době jsou udány nejpravděpodobnější hranice Valašska, na kterých se shodla většina geografů díky poznatkům zejména od kronikářů, historiků apod.

K nejuznávanější práci o stanovení hranic Valašska přispěl Josef Válek s Poznámkami k mapě moravského Valašska, kde stanovil, že určujícím faktorem není pouze kraj a nářečí, ale také vědomí pospolitosti a sounáležitosti. Na určení těchto hranic pracoval od roku 1893 a po dvou letech představil svou první verzi na Národopisné výstavě československé v Praze. Zjistil, že salašnické hospodaření, pasekářská kolonizace a karpatská horská soustava hraniční souvisí s hranicí Valašska. (Štika, 2007, s. 179)

Roku 1895 se konala v Praze Národopisná výstava československá, na které se Valaši velmi ochotně podíleli. Díky tomu byly ve Vsetíně, Valašském Meziříčí, Rožnově pod Radhoštěm a Frenštátě pod Radhoštěm založeny výbory, kde se uskutečňovaly výstavy. Bylo to v době, kdy začaly upadat určité zvyky a tento krok znovu oživil vědomí příslušnosti k valašskému regionu. Na této výstavě měli Valaši obrovský úspěch, valašskou osadu, projektována Dušanem Jurkovičem, vidělo kolem 2 mil. lidí. (Štika, 2007, s. 179)

Ve 20. století se pro vymezení hranic Valašska vychází zejména z povědomí východomoravských obyvatel. Začínají totiž upadat a zanikat klasické tradice. Od počátku století se totiž setkáváme s osvětou a ovlivňováním školou. Vznikají zde ovšem nové impulsy jako

je masopust, folklorní slavnosti a činnost folklorních souborů, ale také komerce prostřednictvím regionálních televizí, rozhlasem, ale také prostřednictvím filmů. Pro přesnější vymezení hranic Valašska se uvádí jádrový region, okrajová území a přechodné oblasti. Pro upřesnění, do jádra Valašska jsou řazeny obce, kdy se její obyvatelé označují za Valachy a jsou tak vnímáni i sousedními obcemi, do okrajových území patří obce, kdy její obyvatelé nejsou považováni Valachy obcemi z jádrového regionu, ale jsou za Valachy považováni obcemi sousedního regionu a v přechodných oblastech jsou obce, ve kterých se její obyvatelé nepovažují za Valachy a nejsou považováni ani obcemi z jádrového regionu a přechodných oblastí. (Štika, 2007, s. 180)

Nyní bych popsala hranice Valašska dle Jaroslava Štíky (2007), významného valašského národopisce. Jižní hranice Valašska, směrem až k Uherskému Brodu, byla, jak jsem již dříve zmínila, označována nejčastěji jako Zálesí. Od druhé poloviny 19. století se již tento název vytratil a je spojován s Luhačovským Zálesím. Jižní Valašsko je poměrně homogenním územím, vrchovina málokdy překračuje výškovou hranici 800 m. n. m., je zde mírné klima, podobný průběh osídlení, hospodaření a lidové kultury. Nikdo z jižního Valašska se již nehlásí k Zálesí, pouze pár starších pamětníků zmínilo, že Valašsko začíná až u Vsetína. Hranice jižního Valašska vede od slovenské hranice přes obce Štítná nad Vláří, Popov, Vlachovice a Haluzice. Můžeme zde vidět shodné znaky jako je lidový kroj, roubená architektura, salašnické hospodaření, ale také styk se sousedními slovenskými obcemi. Do přechodného území patří obce Pitín, Šanov a Bojkovice zejména proto, že jejich obyvatelé se řadí jak k valašské, tak ke slovenské národnosti. Na západ je další okrajová oblast, kam řadíme obce Slavičín, Lipová, Rudimov a Petrůvka, která již patří do Luhačovského Zálesí. Pomyslnou hranicí mezi Valašskem a Luhačovským Zálesím je kopec mezi Petrůvkou a Nevšovou. Tato oblast v některých případech nemá rysy Valašska, roubená stavení se zde vyskytovala výjimečně a nerozvinulo se ani salašnické hospodaření. Dále hranice pokračuje podél jižní strany hřebene Vizovických vrchů k obcím Loučka a Újezd. Obec Slopné, Sehradice, Dolní a Horní Lhota jsou také zahrnuty do přechodných oblastí, protože zde roubené stavby netvořily ani polovinu zástavby, jiný dialekt a také kvůli rozdílným ženským krojům. Dále se hranice přesouvá k měštům Slušovice a Vizovice, kde se obyvatelé hlásí k Valašsku, ovšem směrem na Zlín, Zádveřice, Kostelec a Štípu už je velmi mlhavé povědomí o Valašsku, a proto jsou také zařazeny do okrajového území. (Štika, 2007, s. 180-183)

Co se týče západní hranice Valašska, nachází se mezi Zlínskem a Hostýnskými vrchy. Toto území je velmi spleť, co se týče lidové kultury. Hlavním diferenciacním znakem byl opět kroj a dialekt a salašnictví se objevovalo pouze v podhůří Hostýnských vrchů v obcích Kašava, Držková a Vlčková, které jsou přímo na hranici Valašska. Pomyslnou hranicí mezi Hanou a Valašskem je kopec Rablína u Lukova. Od Lukova dále začínala již Haná, kde se nacházela větší panství, na kterých Valaši pracovali. Fryšták měl v této oblasti zvláštní postavení. Někteří obyvatelé se hlásili k Valachům, další k oblasti hanácko-valašské, jiní se nehlásili k žádné příslušnosti. Domy se zde stavěli zejména v hanáckém stylu a našli se tu i odchylky v dialektu. Na západ od Fryštáku již převládá hanácký ráz. Nejzápadnější obcí Valašska je Rusava, ležící jihozápadně od Hostýna. Ráz obce je dán násilným usazením osadníků z centrálního území Valašska. Obce na západ od Rusavy, tj. Brusné, Slavkov, Chomýž apod., se nachází v území mezi Valašskem a Hanou. Rozdíl mezi Rusavou a zmíněnými obcemi je velmi kulturně rozdílný, zejména v architektuře, způsobu hospodaření, dialektu, ale i kroji. Severně od Hostýnských vrchů leží přechodová oblast známá jako Hostýnské Záhoří, mezi lidmi spíše známé pouze jako Záhoří. Kelečsko, jakožto přechodná oblast a samotná hranice Valašska, má mnohem více souvislostí s Valašskem nežli Hostýnské Záhoří, např. co se týče kroje. (Štika, 1973, s. 54-55)

7 VÝVOJ REKONSTRUKCE PAMÁTEK NA VALAŠSKU

Jakékoliv rekonstrukce kulturních památek či jiných objektů, jsou mnohdy podmíněny udělením státních dotací. Většina vlastníků nemá potřebné finance na opravu objektů na vlastní náklady, proto shání finanční prostředky jinde. Ve své práci se zaměřím pouze na dotace pro kulturní památky. Jako poskytovatel státní dotace může být kraj či obec v přenesené působnosti, nebo přímo stát, který své dotace poskytuje prostřednictvím Ministerstva kultury ČR.

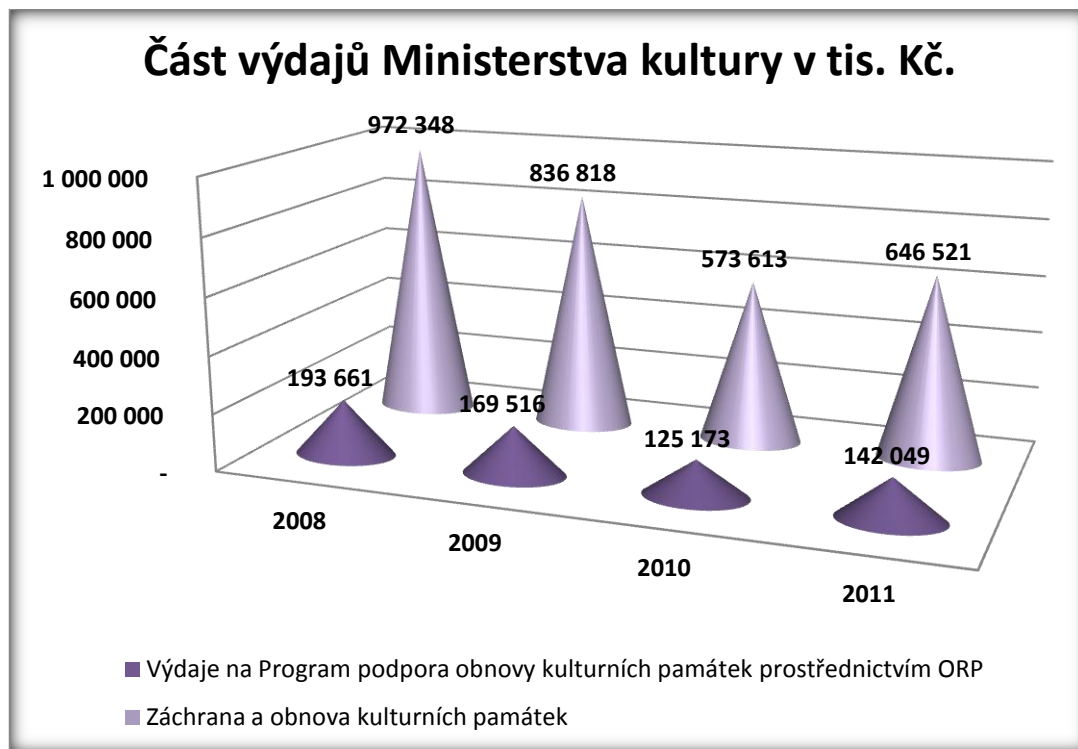
Než se zaměřím na výši dotací, které poskytuje Ministerstvo kultury obcím s rozšířenou působností, chtěla bych nejprve představit celkové výdaje ze státního rozpočtu v posledních šesti letech, včetně plánových výdajů pro rok 2013, které jsou určeny právě pro samotné Ministerstvo kultury. Další obrázek je již konkrétně zaměřen na státní programy poskytované prostřednictvím Ministerstva kultury, zejména tedy Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.

Obrázek 2: Výdaje ze státního rozpočtu pro MK v tis. Kč, zdroj: Ministerstvo financí ČR

Dotace pro Ministerstvo kultury ze státního rozpočtu činí v posledních 6 letech méně než 1 % celkových výdajů státního rozpočtu. Jak můžeme vidět, největší pokles byl v roce 2011, který můžeme přisuzovat finanční krizi. V návaznosti na ni byl omezen počet projektů a bylo velmi pečlivě vybíráno, na které bude přidělena státní dotace. Ovšem od roku 2012 můžeme pozorovat poměrně vysoký růst, který můžeme přisuzovat spíše zvýšenému tlaku subjektů. Dalším faktorem může být také zvýšení DPH, které proběhlo v roce 2011

u snížené sazby z 10 % na 14 %. Tím byly zvýšeny příjmy státního rozpočtu pro rok 2012, tudíž bylo možno rozdělit více finančních prostředků mezi jednotlivá ministerstva.

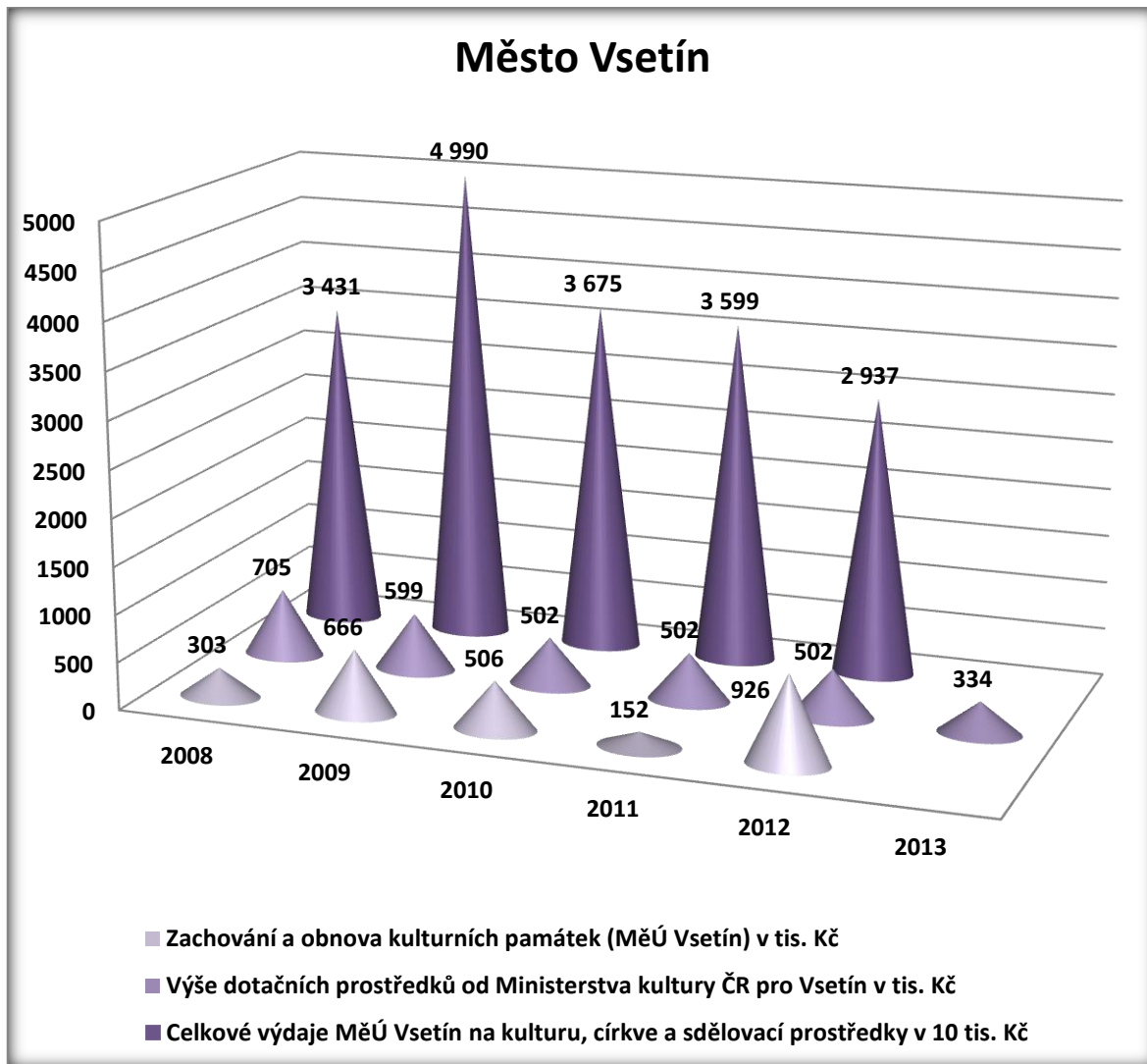

Obrázek 3: Část výdajů MK v tis. Kč, zdroj: Ministerstvo kultury ČR

Pro lepší přiblížení můžete vidět na obrázku výše část výdajů Ministerstva kultury. Jedná se o výdaje na záchranu a obnovu kulturních památek, kam spadá Program záchrany architektonického dědictví, Havárie střech památek, Program restaurování movitých kulturních památek, Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, Péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny, Podpora záchranných archeologických výzkumů, Program podpory pro památky UNESCO, Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností a Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví. Nejvíce peněz je ovšem alokováno do Programu záchrany architektonického dědictví a jako dalším je Program podpory obnovy kulturních památek prostřednictvím ORP, který je také druhou součástí obrázku. Příspěvky do něj tvoří kolem 20 % z celkových výdajů na předem zmíněné programy.

V následujících dvou tabulkách se zaměřím na finanční prostředky, které byly poskytnuty obcím s rozšířenou působností od Ministerstva kultury v letech 2008 – 2012, včetně před-

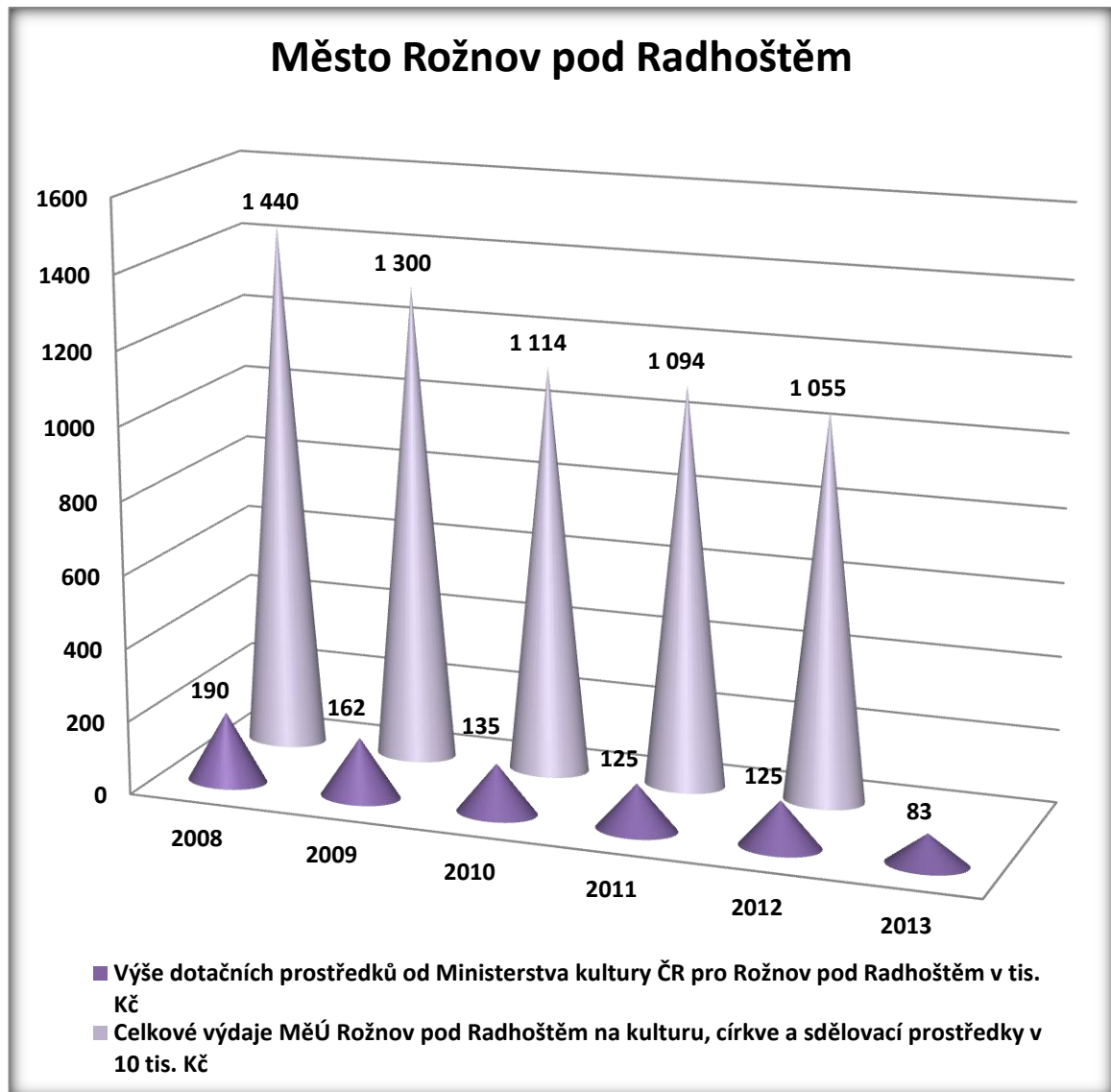
pokládáných dotací v roce 2013. Jednalo se konkrétně o Program obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.

Obrázek 4: Výše dotačních prostředků od MK ČR, zdroj: MěÚ Vsetín

Obrázek výše se vztahuje k městu Vsetín a obcím spadajícím do jeho správního obvodu. Nejvyšší položkou jsou celkové finanční prostředky, které město Vsetín vydává na kulturu, církvě a sdělovací prostředky. V posledních letech si můžeme všimnout značného poklesu, který bych přisoudila zejména špatnému hospodaření s rozpočtem města. Do těchto výdajů spadá divadelní činnost, filmová tvorba a kina, činnosti knihoven, muzeí a galerií, rozhlas, televize, ostatní záležitosti kultury, církví a sdělovacích prostředků a také zachování a obnova kulturních památek. Právě program zachování a obnovy kulturních památek je další

součástí obrázku a vybrala jsem si jej proto, že je jako jediný zaměřen přímo na opravy a rekonstrukce kulturních památek. Jeho růst v roce 2012 je značný díky větší potřebnosti oprav menších kulturních objektů, jako jsou např. pomníčky, Boží muka, kapličky apod. Jak je dále uvedeno, výše finančních prostředků, které poskytuje Ministerstvo kultury, každoročně klesá, krom let 2010 – 2012, kdy byla částka konstantní. Přestože v roce 2008 činila částka 705 tis. Kč, roku 2013 je tato částka více jak poloviční, tj. 334 tis. Kč. Z celkové částky 3 144 tis. Kč byla polovina sumy, tj. 1 609 tis. Kč, poskytnuta na obnovu venkovské usedlosti č. 16 v Hošťálkové. Během 5 let zde bylo provedeno mnoho úprav, např. oprava světnice, kuchyně, stodoly, zděných a roubených konstrukcí obytné části a nejnákladnější opravou v částce 599 tis. Kč byla oprava krovu a zastřešení. Dalšími poskytovateli dotace zde byli krom Ministerstva Kultury také Zlínský kraj, který poskytnul finanční příspěvek z Fondu kultury Zlínského kraje, a také obec Hošťálková. Podrobnější výčet dotací najdete v příloze č. 1. Jak ovšem můžeme na obrázku vidět, celkový počet finančních prostředků poskytnutých Ministerstvem kultury v minulých letech klesá, a to má za důvod také menší zájem o opravy kulturních památek. Město Vsetín nemůže poskytnout zásadní finanční pomoc vlastníkům kulturních památek a ti nemají dostatek vlastních prostředků na opravu, proto celkové množství oprav a rekonstrukcí kulturních památek klesá.

Obrázek 5: Výše dotačních prostředků od MK ČR, zdroj p. Helena Halaštová, MěÚ Rožnov pod Radhoštěm

Obrázek výše je zaměřen na město Rožnov pod Radhoštěm a obce spadající do jeho správního obvodu. Jsou zde uvedeny celkové výdaje města Rožnov pod Radhoštěm na kulturu, církve a sdělovací prostředky, kam patří muzejní činnost, příspěvky a dary kulturním subjektům, příspěvek na kulturní akci Rožnovské slavnosti, dotace pro regionální televizi apod. I tady zaznamenáváme pokles příspěvků, zejména díky snižujícímu se rozpočtu města. Další položkou jsou dotace poskytované Ministerstvem kultury, jejichž hodnota je o poznání nižší, než tomu bylo u města Vsetín. I zde můžeme vidět klesající tendenci u poskytnutých dotací. Přestože roku 2008 byla poskytnuta dotace ve výši 190 tis. Kč, v roce 2013 byla tato částka o více jak polovinu nižší, tj. 83 tis. Kč. Všechny poskytnuté dotace

byly využity na opravy kostelů v Rožnově pod Radhoštěm, Vidči a Hutisku-Solanci. Z celkové výše dotačních prostředků, tj. 820 tis. Kč, byla nejvyšší částka, tj. 260 tis. Kč, poskytnuta kostelu sv. Josefa v Hutisku-Solanci. Byla zde potřeba oprava a nátěr střešní krytiny, sanace krovu a I. etapa restaurování vitrážových oken. Podrobnější výčet dotací najdete v příloze č. 2.

Jak je zmíněno ve výše uvedených grafech, množství finančních prostředků, které jsou poskytovány na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, významně klesá. Během pěti let se výše dotace snížila na pouhých 50 %. Z toho důvodu můžeme vidět stejný pokles zájmu o opravy a rekonstrukce kulturních památek vlastníky, protože jejich finanční prostředky mnohdy nestačí.

Důvodem, proč klesají příspěvky pro obce s rozšířenou působností, přestože výdaje Ministerstva kultury rostou, může být upřednostňování spíše kulturních akcí, např. divadel, oproti opravám kulturních památek. Dle doc. Jiřího Patočky je v dnešní době potřeba investovat spíše do tzv. živé kultury, kam můžeme zahrnout hudební koncerty, kulturní akce apod., než investovat pouze do hmotných kulturních památek. Důvodem je určitá finanční návratnost investovaných prostředků, kdy větší kulturní akce přilákají více lidí, než např. oprava kostela. Obce by měly samy zvážit, zda je pro ně výhodnější investice do hmotné či nehmotné kulturní základny z hlediska návratnosti financí. Dle mého názoru je tento způsob financování spíše krátkodobý, protože z dlouhodobého hlediska nemůžeme nechat chátrat některé kulturní památky pouze z důvodu, že nám nepřináší zisk. Dalším důvodem může být také malé prosazování obcí s rozšířenou působností, je zde mnohem větší tlak na Ministerstvo kultury od umělců. Obce nejsou dostatečně aktivní, a proto se jim také snižují státní dotace, protože je usuzováno, že není taková potřeba rekonstrukcí a oprav, tudíž finančních prostředků.

8 Hlavní problémy veřejné podpory rekonstrukce památek na Valašsku

Ovšem pokud se zaměřím konkrétněji na veřejnou podporu, týkající se rekonstrukce památek, jsou hlavním problémem finance. V dnešní době se vlastníci kulturních památek musí spoléhat spíše na sebe než na veřejnou podporu. Hlavním poskytovatelem dotací je Ministerstvo kultury ČR, které má ovšem také velmi omezené finanční prostředky.

Dalším problémem v oblasti veřejné podpory rekonstrukce památek je také nezájem vlastníků. K opravám přistupují velmi lhostejně a s malým důrazem na kvalitu. Myslí si, že má větší potenciál opravovat kulturní památky většího významu, např. hrady, zámky apod. a nesnaží se opravovat menší stavby, jako jsou pomníčky, kapličky, Boží muka atd. Ovšem všechny typy a druhy kulturních památek se podílí na obrazu historické zástavby obcí a mají stejnou kulturní hodnotu. Jak jsem již dříve uvedla, v dnešní době jsou největším problémem veřejné podpory zejména finance. U každého programu je potřebná spoluúčast vlastníků. To je také hlavním důvodem, proč počet rekonstrukcí klesá. Málo vlastníků má v dnešní době tolik finančních prostředků, aby si mohli dovolit zrekonstruovat kulturní památku, která je jejich vlastnictvím. Možností pro ně by mohla být kombinace těchto dotačních programů, ovšem nemohou se kombinovat státní dotační programy, poskytované Ministerstvem kultury, a příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je Zlínský kraj, nemohou čerpat dotace z Fondu kultury Zlínského kraje, protože by se jednalo o rozpor s veřejnou podporou.

„Znevýhodnění jsou také vlastníci domů, které se nachází v památkových zónách nebo rezervacích. Žádat o dotaci ze státního fondu mohou totiž pouze vlastníci prohlášených kulturních památek.“ (rozhovor p. Hromadová, 2013)

„Výhodou je, že pokud si vlastníci kulturních památek zažádají o dotaci z příslušného krajského úřadu, dostanou peníze dříve, než začne samotná rekonstrukce probíhat. Pokud by totiž žádali ze státních programů, které spadají pod Ministerstvo kultury, musejí kulturní památku opravit na vlastní náklady, většinou tedy prostřednictvím úvěrů, a teprve po ukončení rekonstrukce mohou žádat o dotaci.“ (rozhovor p. Halaštová, 2013) Tento způsob mi přijde nepříliš vydařený zejména z důvodu, že vlastníci ne vždy mají dostatečnou výši finančních prostředků, aby mohli na vlastní náklady opravit danou kulturní památku. Mohou si tedy zažádat o úvěr, zde ovšem nemají jistotu, zda jim bude schválen. Pokud by ovšem žádali ze státního dotačního programu, mají nárok na mnohem větší poskytnutí fi-

nančních prostředků než od kraje, mohli by tedy provést rekonstrukce ve větším rozsahu. Při získání úvěru totiž nemusí tyto prostředky stačit na komplexní rekonstrukci, ale pouze na část.

V takových případech zde nastupují Odbory památkové péče úřadu obcí s rozšířenou působností, které pomáhají vlastníkům s jejich náklady, případně s nimi vyřizují žádosti o dotace z programů Ministerstva kultury. Pokud si chce totiž vlastník zažádat o dotaci z programu Ministerstva kultury, může takto učinit buď sám, nebo prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. Pro ty je také vymezen Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. Obec pomáhá žadateli s vyplněním potřebných náležitostí pro podání žádosti o dotaci a poté ji zasílá Ministerstvu kultury, také provádí kontrolu využití poskytnutých prostředků. Jak můžete vidět v grafech výše, velikost finanční podpory pro rok 2013 je tak nízký, že pokryje pouze malou část potřebných rekonstrukcí.

„Přestože klesá množství poskytovaných peněz na rekonstrukce kulturních památek, jsou investované peníze velmi dobře a účelně využity. Je vidět pokrok v rekonstrukcích a zlepšující se celkový stav kulturních památek.“ (rozhovor p. Pospíšilová, 2013) Jsou pečlivěji vybírány projekty, které nejvíce potřebují dotaci na opravu. Některé dotace se mohou rozdělit na etapy, ovšem zejména kvůli nedostatku peněz se setkáváme i se situací, kdy se střecha kostela může opravovat osm let.

Dalším důvodem, proč vlastníci své kulturní památky neopravují je, že mají strach, že při poskytnutí státní dotace na opravu na ni bude mít stát určitým způsobem právo. Jedná se zejména o budovy, které jim slouží jako obydlí. Tento problém se vyskytuje převážně u starší generace, proto se raději do oprav nepouštějí vůbec. Také se občas setkáme s případy, kdy vlastníci nechtějí do kulturní památky, obydlí, investovat, protože v mnoha případech jsou v takovém stavu, že investice do opravy by byla velmi nákladná a raději by obydlí strhli a postavili si nový dům, zde je ovšem otázkou, kde by vzali finanční prostředky na postavení nového, když v dnešní době nemají peníze na její opravu. Co se týče menších oprav, například ztrouchnivělých krovů, je pro vlastníka výhodnější, pokud nechá opravit celý krov než pouze jeho část. Je to lepší zejména z finanční stránky, protože pokud by si měl najímat firmu na každou část krovu zvlášť, vyjde ho to mnohem dráž. Pokud by se ale vlastník rozhodl spravit si krov sám, např. s pomocí rodinných příslušníků, jednalo by se o svépomoc, a proto by neměl nárok žádat o dotaci v plné výši, ale pouze na část.

Na vlastníky kulturních památek i na vlastníky, jejichž stavby nejsou zapsány jako kulturní památky, které leží v městských nebo vesnických památkových rezervacích a městských nebo vesnických památkových zónách jsou kladeny stejné požadavky. Vlastníci, jejichž domy nejsou zapsány jako kulturní památky, nemají právo na to žádat o státní dotaci. Musí je buď opravovat na vlastní náklady, nebo mohou požádat o dotaci z Kulturního fondu Zlínského kraje, který poskytuje dotace pro významné stavby, nebo mohou požádat o příspěvek z příslušného městského úřadu v jejich správním obvodu. Ve Zlínském kraji poskytovalo takový příspěvek město Vsetín v letech 2003 – 2011, ale pouze ve svém katastru. „Konkrétně u ochranných pásem se město Vsetín vyjadřovalo pouze k vnějšímu vzhledu budov, respektive k opravě fasád, oken apod., ale neřešilo stavební úpravy, které byly uvnitř budov.“ (rozhovor p. Hromadová, 2013) V dnešní době nemá město takové finanční prostředky, aby poskytovalo příspěvky vlastníkům kulturních památek.

Aby se vlastníkům kulturních památek vyplatily rekonstrukce objektů i v dnešní době, doporučila bych, aby měla poté daná památka nový význam. Jako příklad bych uvedla např. opravy kostelů s rekonstrukcí varhan. Aby se vlastníkům vrátila alespoň část investovaných finančních prostředků, mohli by zde poté pořádat různé druhy koncertů, za které by vybírali symbolické vstupné, nebo příspěvky na provoz, opravy apod.

Co se týče mého projektu, tj. opravy národní kulturní památky Libušín, zde bych doporučila větší propagaci objektu. Jelikož se jedná o jídelnu, jednalo by se převážně o akce spojené s kulturním využitím na Pustevnách. Každoročně se zde jezdí cyklistické závody do vrchů, v zimě lyžařské závody a závody ve stopě. Jako příklad lze uvést projekt Beskydské magistrály. Tento projekt je realizován Moravskoslezským krajem a jeho partnery a je spolufinancován Evropskou unií. Hlavním cílem je propojení lyžařských běžeckých tras přes celé Beskydy a jejich využití mimo zimní sezonu. Zaměřuje se na běžecké lyžování, cyklistiku a využití volného času.

9 PROJEKT REKONSTRUKCE KULTURNÍ PAMÁTKY LIBUŠÍN

Pustevny jsou horským sídlem a významným turistickým střediskem Moravskoslezských Beskyd, ležící v nadmořské výšce 1 018 m. n. m. Jejich název se odvíjí od poustevníků, kteří zde pobývali v 18. století v době vrcholné barokní zbožnosti. Původně se jednalo o tzv. poustevny, které souvisely se stavbou původního dřevěného kříže a později se stavbou dřevěné kaple na vrcholu Radhoště. Zrod dnešních Pusteven je spojen s nejstarším českým turistickým spolkem Pohorská jednota Radhošť, která pocházela z Frenštátu pod Radhoštěm. Jejich stanovy si kladly za cíl usnadňovat turistům přístup do valašských hor, vytvářet nové turistické stezky apod. Původní pozemky Pusteven patřily dříve do katastru obce Prostřední Bečva. Dalším záměrem tohoto spolku bylo postavit zde noclehárny, útulny, kvůli rostoucímu počtu turistů. Na konci 19. století zde byla postavena rozhledna Cyrilka a o pár let i další rozhledna Metodějka, která byla ale později stržena. V letech 1897 – 1899 zde byly postaveny Dušanem Jurkovičem dva nejznámější objekty Pusteven, tj. Maměnka, která sloužila jako útulna, a jídelna Libušín. Dalším stavebním počinem v 19. století bylo postavení kamenné kaple v románsko-byzantském slohu sv. Cyrila a Metoděje na vrcholu Radhoště. Na počátku 20. století byl na Pustevnách, v souvislosti s rozmachem lyžování, otevřen hotel Tanečnice a o pár let později další hotel Radegast. (Hasalík, 2008, s. 7-10)

Dnešní areál Pusteven patří Valašskému muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a tvoří jej objekty Maměnka a Libušín s přilehlou zvonící. Tyto stavby vznikaly dle principů skládání a kombinování různých prvků a motivů, které se řadí k lidovému stavitelství. Dušan Jurkovič chtěl upozornit na bohatství staronových forem, které odpovídá přirozenému a nevyumělkovanému stylu a není pouze chvilkovou módou. Protože jsou stavby umístěny v dosti náročném prostředí, začaly postupně chátrat a vlastník se o ně nestaral. Byly navrženy na stržení, ale k tomu naštěstí nedošlo. V 60. letech 20. století byly stavby postupně opravovány, to ale jejich chátrání nepomohlo a proto v nich byl provoz postupně zastaven. Až roku 1986 bylo vydáno stavební povolení na jejich rekonstrukci. V roce 1995 se stal jejich vlastníkem stát, právo hospodařit mělo Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a byly prohlášeny za národní kulturní památky. (Hasalík, 2008, s. 18-19)

Jídelna Libušín byla postavena v roce 1899, svůj název dostala na počest české kněžny Libuše. Kvůli omezeným možnostem musel umístit jídelnu mezi Maměnku a Pustevňu. Musel tedy zvolit úsporný půdorys ve tvaru kříže a stavba jako taková je pojednána jako jednolodní kostel s užší příční lodí s připojeným pětibokým závěrem. Dušan Jurkovič poté

propojil jídelnu s Pustevňou a střední část budovy opatřil příčnými trámy, aby držely stěny v potřebném rozpětí. Pravé křídlo Libušína muselo být odstraněno, aby umožnilo výhled na Maměnku. (Hasalík, 2008, s. 28) „Na střechu sedla posadil malebnou krychlovou nástavbu se střešním stanem o čtyřech vikýřích, obohacenou o sloupkovou vyřezávanou pavlač, stejnou, jaká lemuje spodní část objektu. Přístup k této nástavbě je zajištěn vnější dřevěnou konstrukcí.“ Jsou zde použity prvky secese, stejně jako u budovy Maměnky. Interiér je zdoben freskami a sgrafity s motivy valašských a slovenských pověstí podle návrhů malíře Mikoláše Alše, tyto malby realizoval akademický malíř Karel Štapfer. Hlavní prostor Libušína je rozdělen do tří částí. V závěru budovy se nachází nápis „Rač Pán Bůh žehnat“, po levé straně je vyobrazen Radegast, pohanský bůh úrody, plodnosti stád a pohostinství, a modlící se starý Slovan, v pravé části pak sv. Václav a bača pasoucí stádo ovcí. Ve středu jsou poté vyobrazeni čtyři hrdinové, tj. zbojník Ondráš, Juráš, Jánošík a portáše Stavinohy. (Hasalík, 2008, s. 28)

9.1 Rekonstrukce vybrané památky na Valašsku

Pravidelnou obhlídkou pracovníků Valašského muzea v přírodě, která byla vykonána v průběhu září minulého roku na všech objektech Pusteven, bylo zjištěno, že v budově Libušín dochází k různým deformacím, např. praskliny, posuny do stran apod. Tyto deformace jsou způsobeny obvodovými trámy, které jsou položeny na kamenné podezdívce, a tím dochází k propadu přední části jídelny. Jedná se o poškození nosné konstrukce této kulturní památky, která je součástí areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Dle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, § 9, odst. 1, je vlastník kulturní památky povinen se starat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu, chránit ji před poškozením nebo znehodnocením. Objekt slouží jako restaurační zařízení, proto je potřeba jej opravit, aby nevznikaly další deformace a nebyla narušena nosná konstrukce, fresky a sgrafity. Tím, že je objekt přístupný veřejnosti, byla potřeba provést provizorní opatření. Byly podepřeny stropní trámy, aby nedošlo k poškození fresek a sgrafit, které byly navrhnuty Mikolášem Alšem. Také byl napaden hnilobou venkovní ochoz budovy a venkovní schodiště a hrozilo by jeho zřícení, proto byla potřeba jej odstranit. V následující rekonstrukci bude proveden řada výměn, např.:

- výměna spodních obvodových trámů v polygonální části jídelny
- výměna prasklé části dvou dřevěných sloupů v interiéru
- demontáž a výroba nové konstrukce dřevěného ochozu včetně schodiště a zábradlí

- demontáž a zpětná montáž dřevěného vnitřního obložení stěn
- demontáž a zpětná montáž radiátorových těles
- úprava kamenné podezdívky – vyspárování směrem od objektu, aby nedocházelo k zatékání vody pod dřevěné trámy nosné konstrukce stěny
- bude proveden ochranný nátěr konstrukcí v barevném odstínu původních
- bude provedeno vyspravení popraskaných omítek a následná výmalba opravených míst (jedná se pouze o bílené části stěn). (rozhovor p. Holišová, 2013)

Realizací projektu rekonstrukce se celkově zlepší technický i estetický stav objektu, a také se zvýší zájem o památku.

Objekt slouží jako restaurační zařízení, proto by byla vhodná spolupráce s ubytovacím objektem Maměnka. Dále by byly vhodné spolupráce s organizátory kulturních akcí, které probíhají v areálu Pusteven.

Můj projekt je zaměřen na dotační tituly, proto se ve své návrhové části zaměřím zejména na poskytování dotací pro rekonstrukci restauračního zařízení Libušín. Zvolila jsem kombinaci jednoho státního programu, tj. Havarijní program, který je poskytován prostřednictvím Ministerstva kultury, jednoho strukturálního programu, tj. Regionální operační program Střední Morava, a jednoho krajského programu, tj. Fond kultury Zlínského kraje. Je ovšem možno kombinovat pouze jeden z nestátních programů s výše uvedeným Havarijním programem.

9.1.1 Havarijní program

Ve své návrhové části jsem se rozhodla pro kombinaci projektů. Jak jsem již zmínila výše, nemohou se kombinovat dva státní programy, proto jsem vybrala jako státní program Havarijní fond, který budu dále kombinovat s žádostmi o dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava a Fondu kultury Zlínského kraje. Informace a finanční údaje v níže zmíněných žádostech nejsou závazná, ale pouze orientační.

Jako první bych tedy doporučila žádat o dotaci ze státního programu, který poskytuje Ministerstvo kultury, tj. Havarijní program. Tento program jsem vybrala proto, že je zaměřen na statické a celkové zajištění objektu, což se týká Libušína. Z tohoto programu by se mohl využít příspěvek na výměnu spodních obvodových trámů, výměnu části dvou dřevěných sloupů v interiéru budovy, demontáž a výrobu nové konstrukce dřevěného ochozu včetně schodiště a zábradlí a na úpravu kamenné podezdívky, u které by jinak zatékání vody pod dřevěné trámy nosné konstrukce, čímž by mohla být opět narušena statika objektu. V části projektu Havarijní program, uvedu nejdůležitější přílohy povinné k žádosti o příspěvek. Jejich vyplňování by bylo velmi obsáhlé a v určitých případech se jedná o citlivé údaje, proto je pouze uvedu jako seznam.

Tabulka 1: Žádost o finanční příspěvek z Havarijního programu Ministerstva kultury

Návrh na zařazení akce obnovy nemovité kulturní památky do Havarijního programu Ministerstva kultury v roce 2013	
Název památky:	areál Pustevny
Název objektu obnovy:	Libušín
Umístění památky	
Katastrální území:	Prostřední Bečva
Kraj:	Zlínský
Obec:	Prostřední Bečva
Ulice:	Radhošť
Čp.:	221
Pozemek parc. č.:	342/1
Rejstříkové č. kult. památky v Ústředním seznamu kulturních památek ČR:	22962/8-295

Vlastník:	Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
IČ:	00098604
Úplná adresa vlastníka:	Palackého 147, Rožnov pod Radhoštěm, 756 61
Adresa pro doručování:	Palackého 147, Rožnov pod Radhoštěm, 756 61
Kontaktní osoba:	Ing. Jindřich Ondruš
Kontakt:	muzeum@vmp.cz
Plátce DPH:	Ano

Charakteristika současného stavu památky:

V interiéru objektu Libušín byly zjištěny drobné deformace, tj. praskliny a posuny do stran, jejichž příčinou je destrukce obvodových trámů, které jsou v kontaktu s kamennou podezdívkou. Vzniklo poškození nosné konstrukce stavby. Objekt slouží veřejnosti jako restaurační zařízení, proto je potřebná její nutná rekonstrukce, aby nedošlo k ohrožení návštěvníků. Proto byla provedena okamžitá opatření, např. podepření stropních trámů. Krom bezpečnosti návštěvníků také proto, aby nedošlo k poškození fresek a sgrafit, které by mohl případný posun stěn způsobit.

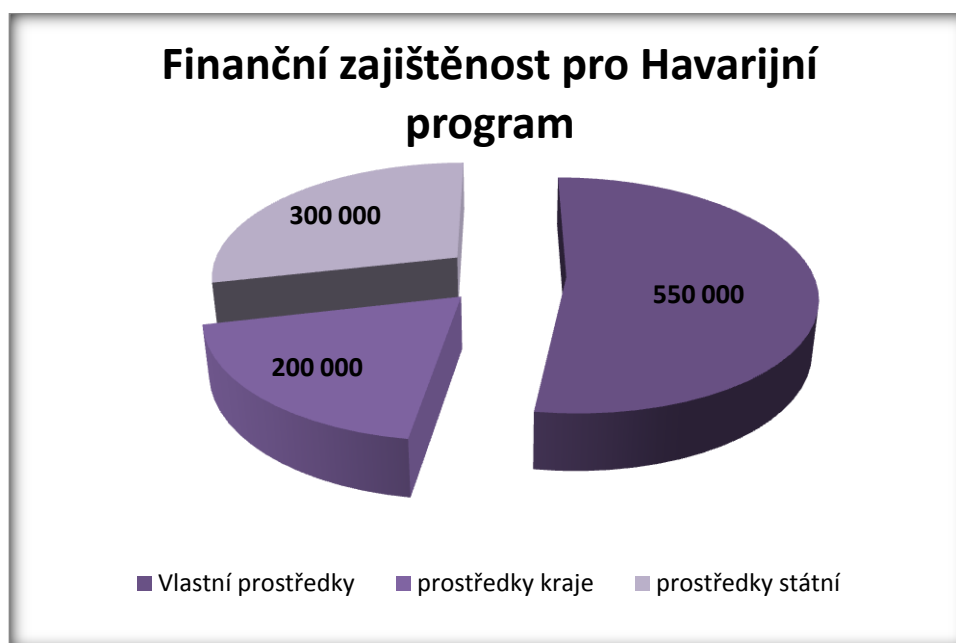
Stručný popis obnovy památky v daném roce:

V rámci obnovy památky bude provedena výměna spodních obvodových trámů a části dvou prasklých dřevěných sloupů v interiéru budovy. Dále bude provedena demontáž a opětovná montáž nového ochozu a schodiště se zábradlím, dřevěné obložení stěn a radiátorových těles. V další fázi bude provedena úprava kamenné podezdívky, tj. její vyspárování, aby nedocházelo k zatékání vody, která by mohla narušit nosnou konstrukci objektu. V poslední fázi bude proveden ochranný nátěr konstrukcí v původních barevných odstínech, vyspárování omítek a následná výmalba těchto opravených míst.

Celkové náklady akce obnovy: 1 050 000 Kč, náklady na obnovu v letošním roce: 1 050 000 Kč, z toho podíl vlastníka: 550 000 Kč, **očekávaný příspěvek z Havarijního programu: 300 000 Kč.**

Žádost do Havarijního programu je podávána opakovaně:
Ne
Vyjádření územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu o významu a naléhavosti obnovy kulturní památky:
Po obhlídce objektu pracovníkem územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu byl zjištěn havarijní stav objektu, který je způsoben deformacemi spodních obvodových trámů a nosných sloupů. Objekt je zapsán jako národní kulturní památka a má značný kulturně-historický význam pro region a slouží jako restaurační zařízení, které je hojně využíváno návštěvníky areálu Pusteven. V interiéru objektu se nachází historické fresky a sgrafity, které by mohly být v případě dalších posunů konstrukce nenávratně poničeny. Z těchto důvodů byl objekt vyhodnocen pro okamžitou rekonstrukci.

Obrázek 6: Finanční zajištění pro Havarijní program MK, zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku výše můžete vidět finanční zajištění pro Havarijní program, kdy splňujeme podmínky, určené tímto programem, tj. že nelze hradit akce obnovy kulturní památky, kdy jednorocní náklady přesáhnou částku 2 mil Kč. Rekonstrukce bude financována z Havarijního programu ve výši 29 %.

Žádost o příspěvek z Havarijního fondu dále obsahuje povinné dokumenty, jako je prohlášení vlastníka o kulturní památce, seznam povinných příloh k žádosti o příspěvek čestné prohlášení, plná moc, vyúčtování, prohlášení vlastníka a seznam povinných příloh.

Prohlášení vlastníka:

- Čestně prohlašuji, že údaje v tomto návrhu jsem uvedl pravdivě a že jsem žádné skutečnosti významné pro jeho posouzení úmyslně nezamlčel.
- Prohlašuji, že na majetek není prohlášen konkurz, nebylo zahájeno konkurzní nebo vyrovnací řízení.
- Prohlašuji, že nemám splatný nedoplatek na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění nebo na pojistném a na penále na sociální zabezpečení..
- Prohlašuji, že zahájení a ukončení stavebních, případně restaurátorských prací oznámím územnímu odbornému pracovišti Národního památkového ústavu a úseku památkové péče věcně a místně příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností
- Prohlašuji, že provádění obnovy kulturní památky budu průběžně konzultovat se specialisty územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v součinnosti s pracovníkem věcně a místně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností a budu dbát jejich rad s cílem zajistit co nejvyšší úroveň prací z hledisek státní památkové péče.
- Prohlašuji, že každý kulturně cenný nebo archeologický nález, který se učiní při obnově kulturní památky, ohlásím bez zbytečného odkladu územnímu odbornému pracovišti Národního památkového ústavu.
- Prohlašuji, že jsem osoba odpovědná za kulturní památku a že veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a že veškeré změny všech uvedených identifikačních údajů oznámím neprodleně písemně poskytovateli příspěvku, nejpozději do 14 dnů od změny těchto údajů.
- Prohlašuji, že proti mně (nám) není nebo nebylo vedeno správní či trestní řízení ve věci porušení zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ani jsem nebyl (jsme nebyli) pro porušení uvedeného zákona pravomocně odsouzen (odsouzeni).

Prohlášení vlastníka nemovité kulturní památky zahrnuje také písemný souhlas se zpracováním osobních údajů ve smyslu zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Souhlasím s tím, aby tento návrh – bude-li přijat a akce obnovy kulturní památky bude Ministerstvem kultury zařazena do Havarijního programu na letošní rok – byl Ministerstvem kultury počínaje dnem od data zařazení akce do Havarijního programu kvalifikován jako moje žádost o poskytnutí příspěvku podle § 16 odst. 2 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi povinné přílohy k žádosti o příspěvek patří:

- Doklad osvědčující vlastnické právo ke kulturní památce
- Kopie snímku katastrální mapy
- Kopie dokladu o legální existenci žadatele
- Kopie závazného stanoviska k pracím při obnově kulturní památky, na něž má být příspěvek poskytnut
- Kopie dokladu příslušného stavebního úřadu
- Kopie podepsané smlouvy o dílo
- Odborné stanovení ceny stavebních prací a dodávek apod.

9.1.1.1 Čestné prohlášení žadatele (vlastníka nemovité kulturní památky) o nedostatku finančních prostředků

Prohlašuji, že nedisponuji dostatkem finančních prostředků na krytí nákladů akce obnovy nemovité kulturní památky Libušín, rejstříkového čísla 22962/8-295. Z toho důvodu žádám o poskytnutí dotace z Havarijního programu Ministerstva kultury ČR pro rok 2013.

Z tohoto důvodu žádám Ministerstvo kultury, aby ve smyslu § 14 vyhlášky Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, po nabytí právní moci rozhodnutí o příspěvku na obnovu výše uvedené nemovité kulturní památky, převedlo finanční prostředky na bankovní účet XY.

9.1.1.2 Plná moc

Další přílohou Havarijního programu je plná moc, kterou do své práce nezahrnuji. Vlastník zplnomocňuje druhou osobu, aby jej zastupovala v následujících úkonech:

- podávat Ministerstvu kultury žádosti o poskytnutí příspěvku podle § 16 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, na obnovu uvedené nemovité kulturní památky, podávat i vzdávat se řádných a mimořádných opravných prostředků v rámci správních řízení

- přijímat doručované písemnosti
- zadávat a vyhodnocovat výběrové řízení
- uzavírat smlouvy o dílo
- přebírat a předkládat k proplacení faktury
- přebírat příspěvky poskytnuté Ministerstvem kultury v rámci Havarijního programu v roce 2013.

9.1.1.3 Vyúčtování obnovy nemovité kulturní památky z Havarijního programu v roce 2013

Tabulka 2: Vyúčtování obnovy z Havarijního programu v roce 2013

Identifikace kulturní památky	
Kraj:	Zlínský
Obec:	Prostřední Bečva
Objekt čp.:	221
Parcela č.:	342/1
Rejstř. č. kulturní památky:	22962/8-295
Název kulturní památky:	areál Pustevny, Libušín
Jméno vlastníka:	Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
Práce, na které byl příspěvek poskytnut:	Z tohoto programu by se mohl využít příspěvek na výměnu spodních obvodových trámů, výměnu části dvou dřevěných sloupů v interiéru budovy, demontáž a výrobu nové konstrukce dřevěného ochozu včetně schodiště a zábradlí a na úpravu kamenné podezdívky, u které by jinak zatékání vody pod dřevěné trámy nosné konstrukce, čímž by mohla být opět narušena statika objektu.
Celkové náklady - smluvní:	1 050 000
Celkové náklady - skutečné:	1 150 000
Příspěvek Ministerstva kultury:	300 000

9.1.2 Regionální operační program Střední Morava

Jako první program, se kterým může být kombinován státní Havarijní program, jsem si vybrala Regionální operační program Střední Morava. Nejsou zde uvedeny konkrétní případy, ve kterých se může z ROP Střední Morava čerpat, proto jsem do projektu zahrнула všechny práce, které budou v rámci rekonstrukce objektu provedeny. Žádost jsem zpracovávala prostřednictvím internetového programu Benefit 7, který slouží pro vyplňování žádostí o příspěvek z Regionálního operačního programu Střední Morava.

Tabulka 3: Žádost o finanční příspěvek z ROP Střední Morava

Identifikace operačního programu	
Název OP, do něhož je žádost předkládána:	ROP NUTS II Střední Morava
Číslo a název prioritní osy:	12.3 Cestovní ruch
Číslo a název oblasti podpory:	12.3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu
Číslo a název podoblasti podpory:	12.3.1.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu
Číslo a název výzvy:	Výzva č. 41/2013 – 3.1.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu – Rožnovsko, platnost od 14. 3. 2013 do 30. 4. 2013

Projekt	
Název projektu:	Rekonstrukce restauračního zařízení Libušín
Název projektu anglicky:	Reconstruction of the restaurant Libusin
Datum zahájení projektu:	4. 3. 2013
Datum ukončení projektu:	2. 10. 2013
Doba trvání projektu (měsíce):	7
Stručný obsah projektu:	
V interiéru objektu Libušín byly zjištěny drobné deformace, tj. praskliny a posuny do stran, jejichž příčinou je destrukce obvodových trámů, které jsou v kontaktu s kamenou podezdívkou. Vzniklo poškození nosné konstrukce stavby. Objekt slouží veřejnosti jako restaurační zařízení, proto je potřebná její nutná rekonstrukce, aby nedošlo k ohrožení návštěvníků. Proto byla provedena okamžitá opatření, např. podepření stropních trámů. Krom bezpečnosti návštěvníků také proto, aby nedošlo k poškození fresek a	

sgrafit, které by mohl případný posun stěn způsobit.

Dopady a místa realizace	
Území dopadu	
Kód území dopadu:	CZ0723
Název území dopadu:	okres Vsetín
Spadá pod:	Zlínský kraj
Místo realizace NUTS 5	
Kód NUTS 5:	CZ0723544698
Název NUTS 5:	Prostřední Bečva
Spadá pod:	Vsetín
Adresa místa realizace projektu:	Areál Pustevny, restaurační zařízení Libušín, čp. 221

Popis projektu
Zdůvodnění potřeby projektu včetně popisu výchozího stavu:
<p>V interiéru objektu Libušín, který je zapsán jako národní kulturní památka, byly zjištěny drobné deformace, tj. praskliny a posuny do stran, jejichž příčinou je destrukce obvodových trámů, které jsou v kontaktu s kamennou podezdívkou. Vzniklo poškození nosné konstrukce stavby. Objekt slouží veřejnosti jako restaurační zařízení, proto je potřebná její nutná rekonstrukce, aby nedošlo k ohrožení návštěvníků. Proto byla provedena okamžitá opatření, tj. podepření stropních trámů. Krom bezpečnosti návštěvníků také proto, aby nedošlo k poškození fresek a sgrafit, které by mohl případný posun stěn způsobit. Jedná se o klíčové zařízení cestovního ruchu pro oblast Rožnovska a je důležitou součástí kulturního využití na tomto území.</p>

Cíle projektu:
<p>Cílem projektu je zrekonstruovat restaurační zařízení Libušín, aby mohlo nadále sloužit veřejnosti a nedocházelo k dalšímu poškození stavby. Předmětem rekonstrukce bude zejména výměna spodních obvodových trámů, výměna prasklé části dřevěných sloupů interiéru budovy, demontáž a výroba nové konstrukce dřevěného ochozu včetně schodiště a zábradlí, demontáž a zpětná montáž dřevěného vnitřního obložení stěn, demontáž a zpětná montáž radiátorových těles, úprava kamenné podezdívky – vyspárování směrem od objektu, aby nedocházelo k zatékání vody pod dřevěné trámy nosné konstrukce stěny, bude proveden ochranný nátěr konstrukcí v barevném odstínu původních a bude provedeno vyspravení popraskaných omítek a následná výmalba opravených míst (jedná se pouze o bílé části stěn). Celkovým výstupem projektu bude statické zajištění a zprovoznění budovy, aby mohla být nadále přístupná veřejnosti. Je potřeba zamezit dalším deformacím, které by mohly vést ke zničení kulturně-historické hodnoty tohoto objektu. Jedná se o jediný objekt na Pustevnách, který nabízí návštěvníkům tradiční valašské pokrmy v kulturně-historickém prostředí.</p>

Žadatel projektu	
Název žadatele:	Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
IČ:	00098604
Právní forma:	příspěvková organizace
Plátce DPH:	Ano
Oficiální adresa:	Palackého 147, Rožnov pod Radhoštěm, 756 61

Popis časové realizace
<p>Nejdříve je potřeba zajistit si potřebné dokumentace, tj. vypracování projektu a jeho schválení Krajským úřadem ve Zlíně, zajištění stavebního povolení a provedení výběrového řízení na tesařskou firmu. Po ukončení výběrového řízení se mohou začít vyrábět kopie potřebných sloupů a trámů a poté dojde již k samotné rekonstrukci objektu Libušín. Po ukončení bude provedena kontrola stavu a shoda s projektovou dokumentací a následné předání objektu.</p>

Harmonogram projektu	
Název aktivity:	Vypracování projektové dokumentace
Začátek aktivity:	4. 3. 2013
Konec aktivity:	5. 4. 2013
Název aktivity:	Příprava a realizace výběrového řízení na tesařskou firmu
Začátek aktivity:	25. 3. 2013
Konec aktivity:	3. 5. 2013
Název aktivity:	Oslovení účastníků a výběr vhodné firmy
Začátek aktivity:	3. 5. 2013
Konec aktivity:	17. 5. 2013
Název aktivity:	Zhotovení kopií potřebných sloupů, trámů, schodiště atd.
Začátek aktivity:	20. 5. 2013
Konec aktivity:	10. 6. 2013
Název aktivity:	Průběh rekonstrukce v objektu Libušín
Začátek aktivity:	11. 6. 2013
Konec aktivity:	30. 9. 2013
Název aktivity:	Kontrola provedené rekonstrukce a předání objektu
Začátek aktivity:	1. 10. 2013
Konec aktivity:	2. 10. 2013

Popis časové realizace
Nejdříve je potřeba zajistit si potřebné dokumentace, tj. vypracování projektu a jeho schválení Krajským úřadem ve Zlíně, zajištění stavebního povolení a provedení výběrového řízení na tesařskou firmu. Po ukončení výběrového řízení se mohou začít vyrábět kopie potřebných sloupů a trámů a poté dojde již k samotné rekonstrukci objektu Libušín. Po ukončení bude provedena kontrola stavu a shoda s projektovou dokumentací a následné předání objektu.

Horizontální témata:
Doložte, že projekt nemá negativní vliv na udržitelný rozvoj:
Rekonstrukcí restauračního zařízení Libušín nebude jakkoli zasahováno do životního prostředí, jedná se pouze o opravu stávajícího objektu. Projekt koresponduje s principy udržitelného rozvoje, nebude zasahováno do obnovitelných a vyčerpatelných zdrojů, okolí nebude znečišťováno, v prostorách budovy a jejím okolí budou umístěny recyklační koše pro třídění odpadu.
Doložte, že projekt nemá negativní vliv na rovné příležitosti:
Projekt rekonstrukce restauračního zařízení Libušín není zaměřen na rovné příležitosti. Samotný objekt je přístupný široké veřejnosti.

9.1.3 Fond kultury Zlínského kraje

Dalším programem, který by se mohl kombinovat s Havarijním programem, je Fondu kultury Zlínského kraje. Díky tomu, že je Libušín národní kulturní památkou, může v rámci Zlínského kraje žádat pouze z Fondu kultury Zlínského kraje, nemůže žádat o příspěvek v rámci obce s rozšířenou působností, pod jejíž spádovou oblast patří. Fond kultury je zaměřen především na ochranu kulturních památek, a proto jsem si jej vybrala jako vhodnou kombinaci. Návrh žádosti jsem převzala z Krajského úřadu Zlínského kraje, zpracování je mé vlastní.

Tabulka 4: Žádost o finanční příspěvek z Fondu kultury Zlínského kraje

Žádost o dotaci z Fondu kultury Zlínského kraje na stavební obnovu kulturních památek a památek místního významu ve Zlínském kraji pro rok 2013	
Poskytovatel dotace:	Zlínský kraj
Název kulturní památky:	areál Pustevny, Libušín
Rejstříkové č. ÚSKP ČR:	22962/8-295
Místo, Obec:	Prostřední Bečva
Ulice, č.p.:	Radhošť 221
Pozemek parc. č.:	342/1
Katastrální území:	Prostřední Bečva
Vlastník	
Název:	Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
IČ:	98604
Adresa (sídlo, PSČ):	Palackého 147, Rožnov pod Radhoštěm, 756 61
Kontakt:	muzeum@vmp.cz
Statutární zástupce:	Ing. Jindřich Ondruš

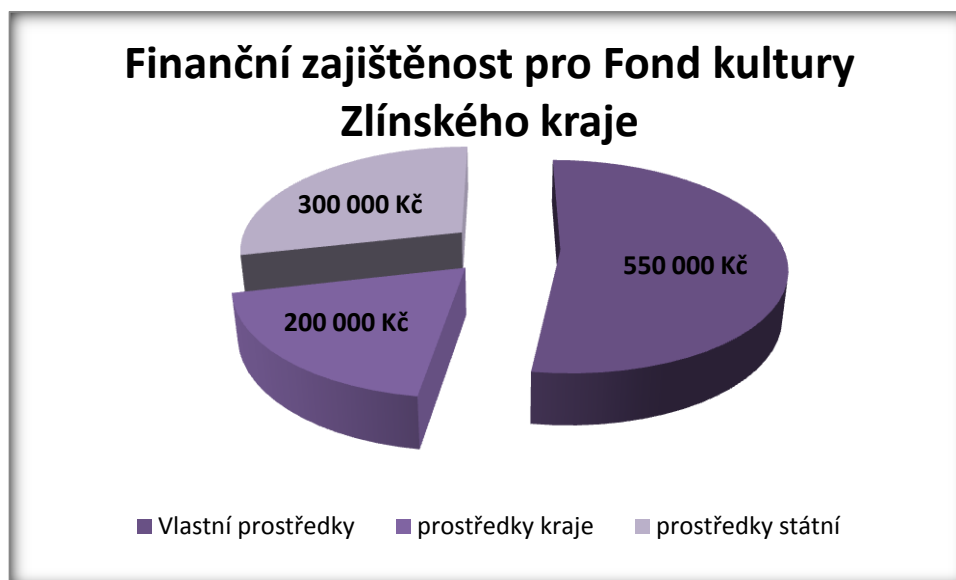
Charakteristika celkového současného stavu památky:

V interiéru objektu Libušín, který je zapsán jako národní kulturní památka, byly zjištěny drobné deformace, tj. praskliny a posuny do stran, jejichž příčinou je destrukce obvodových trámů, které jsou v kontaktu s kamennou podezdívkou. Vzniklo poškození nosné konstrukce stavby. Objekt slouží veřejnosti jako restaurační zařízení, proto je potřebná její nutná rekonstrukce, aby nedošlo k ohrožení návštěvníků. Proto

byla provedena okamžitá opatření, tj. podepření stropních trámů. Krom bezpečnosti návštěvníků také proto, aby nedošlo k poškození fresek a sgrafit, které by mohl případný posun stěn způsobit. Jedná se o klíčové zařízení cestovního ruchu pro oblast Rožnovska a je důležitou součástí kulturního využití na tomto území.

Začátek opravy:	1. 5. 2013
Konec opravy:	30. 9. 2013
Přípravenost akce:	
V dnešní době je již vypracován projekt, který byl schválen Krajským úřadem Zlínského kraje, bylo vydáno potvrzení od stavebního úřadu pro začátek rekonstrukce a je v průběhu výběrové řízení na tesařskou firmu, která zajistí výrobu kopií poškozených obvodových trámů, ochozu a schodiště se zábradlím.	
Dotaci požadují na stavební obnovu (popis prací, na které je dotace požadována):	
Výměna spodních obvodových trámů v polygonální části jídelny, výměna prasklé části dvou dřevěných sloupů v interiéru, demontáž a výroba nové konstrukce dřevěného ochozu včetně schodiště a zábradlí, demontáž a zpětná montáž dřevěného vnitřního obložení stěn, demontáž a zpětná montáž radiátorových těles, úprava kamenné podezdívky – vyspárování směrem od objektu, aby nedocházelo k zatékání vody pod dřevěné trámy nosné konstrukce stěny, bude proveden ochranný nátěr konstrukcí v barevném odstínu původních, bude provedeno vyspravení popraskaných omítek a následná výmalba opravených míst (jedná se pouze o bílené části stěn)	

Finanční zajištění akce (v Kč)	
Celkové náklady na stavební obnovu památky:	1 050 000
z toho:	
vlastní prostředky	550 000
prostředky kraje:	200 000
prostředky státní:	300 000

Obrázek 7: Finanční zajištění pro Fond kultury Zlínského kraje, zdroj: vlastní zpracování

Jedná se o akci investiční a celková výše dotace, kterou požadujeme z Fondu kultury pro rok 2013, je 200 tis. Kč. Jak můžete vidět na obrázku výše, vlastní prostředky činí 52 % celkové částky, prostředky kraje 19 % a prostředky státní 29 %. Tyto prostředky korespondují s podmínkami určenými Fondem kultury Zlínského kraje, tj. že na stavební obnovu je možnost čerpat částku max. 300 tis. Kč.

Také k žádosti o čerpání prostředků z Fondu kultury Zlínského kraje je potřeba povinně doložit následující doklady:

- Doklad osvědčující vlastnické právo k památce
- Kopii snímku katastrální mapy
- Kopii pravomocného závazného stanoviska příslušného orgánu státní památkové péče k obnově kulturní památky
- Kopii stanoviska příslušného stavebního úřadu
- Projektovou a předprojektovou dokumentaci, odborné posouzení a znalecký posudek
- Kopii smlouvy o dílo apod.

ZÁVĚR

Má diplomová práce byla zaměřena na Dotační tituly a jejich využití při rekonstrukci památek na Valašsku. Cílem mé práce bylo popsat teoretické základy a přístupy ke studiu památkové péče a rozebrat právní úpravu památkové péče ve vztahu k privatizaci a restitučním. Dále provést vymezení národopisné oblasti Valašsko, zhodnotit vývoj a současný stav rekonstrukcí památek na Valašsku, popsat největší problémy financování rekonstrukcí a v neposlední řadě navrhnout a vypracovat projekt rekonstrukce vybrané kulturní památky.

Práce je rozdělena do dvou částí, tj. části teoretické a praktické. V teoretické části jsem se zabývala vývojem památkové péče od 18. století po současnost a jejím popisem, dále popisem a vývojem organizací, které mají památkovou péči na starost a nakonec také dotačními programy, ze kterých je možno kulturní památky financovat.

V praktické části jsem se zaměřila na vymezení národopisné hranice Valašska, kterou je poměrně těžké stanovit, protože se jedná o etnografický region, který nemá pevně stanoveny hranice. Dále jsem řešila popis stávajícího stavu rekonstrukcí na Valašsku, který má klesající charakter, zejména z důvodu omezování finančních prostředků. Na to navazovala další kapitola, ve které jsem uváděla hlavní problémy veřejné podpory na rekonstrukci památek a zjistila jsem, že největším problémem jsou v dnešní době finanční prostředky a upřednostňování jiných okruhů zájmu než je právě kultura a památková péče. V návrhové části jsem řešila možnost rekonstrukce národní kulturní památky Libušín z pohledu dotačních titulů. Zaměřila jsem se na možnost kombinace dotačních programů způsobem, aby se nejednalo o rozpor s veřejnou podporou. Vybrala jsem si proto státní program, tj. Havarijní program, strukturální program, tj. Regionální operační program Střední Morava a Fond kultury Zlínského kraje.

Tato práce mi přinesla spoustu nových poznatků a zkušeností. Dozvěděla jsem se více o problematice dotačních titulů, ale také o vývoji rekonstrukcí kulturních památek, které mají mnohdy velký historický význam. Také jsem zjistila hlavní problémy, které se týkají zejména veřejné podpory. To bych viděla jako největší problém. Snižování finanční podpory vlastníkům kulturních památek může mít v budoucnu opravdu nedozírné účinky. Můžeme postupně přicházet o díla, jejichž historická hodnota ani nejde vyčíslit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace

- [1] HASALÍK, Radek. *Pustevny*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2008. ISBN 978-80-87210-12-3.
- [2] HÁJEK, Tomáš. *Zánik a vznik památkových péčí: filozofie památkové péče*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005, 197 s. ISBN 80-86328-71-6.
- [3] HASALÍK, Radek. *Pustevny*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2008. ISBN 978-80-87210-12-3.
- [4] HEROUT, Jaroslav. *Slabikář návštěvníků památek*. 4. vyd. Praha: Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště středních Čech, 2011, 326 s. ISBN 978-80-86516-40-0.
- [5] JEŽEK, Tomáš. *Privatizace české ekonomiky: její kořeny, metody a výsledky*. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1069-3., str. 17
- [6] ŠTIKA, Jaroslav. *Etnografický region Moravské Valašsko, jeho vznik a vývoj*. Ostrava: Profil, 1973.
- [7] ŠTIKA, Jaroslav. *Valaši a Valašsko : o původu Valachů, valašské kolonizaci, vzniku a historii moravského Valašska a také o karpatských salaších*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2007. ISBN 978-80-254-0836-0.
- [8] VENCÁLEK, Jaroslav. *Zlínský kraj - genius loci*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2004, 202 s. ISBN 80-7042-997-6.

Elektronické publikace

- [9] Památková péče v ČR, *Ministerstvo kultury ČR*, [online]. © 2007 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/odbor-pamatkove-pece/pamatkova-pece-v-cr-18035/>
- [10] Památkové rezervace. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/pamatkove-rezervace-18044/>
- [11] Památkové zóny. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/pamatkove-zony-18045/>

- [12] Ústřední seznam kulturních památek ČR. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-775/>
- [13] Působnost ministerstva. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=36>
- [14] Historie ministerstva. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1839>
- [15] Havarijní program. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=428>
- [16] Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=429>
- [17] Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=431>
- [18] Program Podpora pro památky UNESCO. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2007 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2433>
- [19] Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu MK stanovených pro program Podpora pro památky UNESCO. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. 2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/PM_2012_39.pdf
- [20] Integrovaný operační program. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2011 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/7566dfbd-4d61-4ad6-bac9-6d19abee5b19/Programovy-dokument-IOP_21122011_7566dfbd-4d61-4ad6-bac9-6d19abee5b19.pdf
- [21] Charakteristika poslání a činnosti, *Národní památkový ústav* [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/>
- [22] Základní informace a dokumenty. *Národní památkový ústav* [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/promena-npu/zakladni-informace-a-dokumenty/>

- [23] Památkový fond. *Národní památkový ústav* [online]. 2012 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/>
- [24] Nemovité památky. *Národní památkový ústav* [online]. 2011 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/nemovite-pamatky/>
- [25] Movité památky. *Národní památkový ústav* [online]. 2011 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/movite-pamatky/>
- [26] Mobiliární fondy. *Národní památkový ústav* [online]. 2011 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/mobiliarni-fondy/>
- [27] Památky s mezinárodním statutem. *Národní památkový ústav* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-statusem/>
- [28] Památkově chráněná území - památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma. *Národní památkový ústav* [online]. 2011 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi/>
- [29] Evidence a dokumentace památkového fondu. *Národní památkový ústav* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakladni-odborne-specializace/evidence-a-dokumentace-pamatkoveho-fondu/>
- [30] Vývoj památkové péče ve 2. pol. 20.století, *Dějiny architektury*. [online]. © 2008 - 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://architektura.klenot.cz/dejiny-architektury/123-28-vyvoj-pamatkove-pece-ve-2-pol-20stoleti>
- [31] Proč privatizovat?. *Kupónová privatizace* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.kuponova-privatizace.cz/2-1-proc-privatizovat/>
- [32] Důvody pro zvolení kupónové privatizace jako hlavní metody privatizace. *Kupónová privatizace* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z:

- <http://www.kuponova-privatizace.cz/3-2-duvody-pro-zvoleni-kuponove-privatizace-jako-hlavni-metody-privatizace/>
- [33] Restituce. *Kupónová privatizace* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.kuponova-privatizace.cz/5-2-restituce/>
- [34] ÚVODNÍ INFORMACE. *ČESKÁ KOORDINAČNÍ KANCELÁŘ* [online]. 2008 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.czechoffice.org/>
- [35] Co, kdo a komu?. *Církevní majetek* [online]. © 2008 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.cirkevnimajetek.cz/index.php/blog/category/7.html>
- [36] Malá privatizace znamenala první krok k tržnímu hospodářství. *Česká televize* [online]. 1996 – 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/105261-mala-privatizace-znamenala-prvni-krok-k-trznimu-hospodarstvi/>
- [37] Šance na práci u církví. Po restitucích nabereme hajné i správce budov, říká duchovní. *Hospodářské noviny* [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/cesko/c1-59645090-cirkve-budou-potrebovat-hajne-i-spravce-budov>
- [38] Cesta církví k majetku není jednoduchá. Krok za krokem, co musí udělat. *Hospodářské noviny* [online]. 2012 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-58356960-cesta-cirkvi-k-majetku-neni-jednoducha-krok-za-krokem-co-musi-udelat>
- [39] Dotace. INSTITUT PRO PAMÁTKY A KULTURU, o.p.s. *Pro památky* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.propamatky.info/cs/financovani/cela-cr/dotace/havarijni-program/437/>
- [40] Fond kultury Zlínského kraje na obnovu kulturních památek v roce 2013. *Zlínský kraj* [online]. 2013 [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.kr-zlinsky.cz/fond-kultury-zlinskeho-kraje-na-obnovu-kulturnich-pamatek-v-roce-2013-cl-2169.html>
- [41] Příjemci dotace z ROP Střední Morava nemají povinnost zřízení účtu u ČNB. *ROP Střední Morava* [online]. © 2001-2009 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/verejnost-a-media/prijemci-dotace-z-rop-stredni-morava-nemaji-povinnost>

- [42] Žadatel. *ROP Střední Morava* [online]. 2009 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/pro-zadatele>
- [43] Příjemce. *ROP Střední Morava* [online]. 2009 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/pro-prijemce>
- [44] KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE. *Dotační tituly na zachování a obnovu kulturních památek*. Liberec, 2012.
- [45] SEIFERT, Jan. *Privatizace v České republice a corporate governance*. Praha, 2007. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, fakulta sociálních věd.
- [46] HUDECOVÁ, Jana. *Teoretické a praktické otázky veřejné podpory* [online]. Brno, 2009 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: is.muni.cz/th/50637/esf_m/Diplomova_prace.doc. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- [47] INTEGROVANÝ OPERAČNÍ PROGRAM. MMR ČR. *Strukturální fondy EU* [online]. 2009 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/Integrovaný-OP/Uvodni-strana>
- [48] Definiční znaky veřejné podpory. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. © 2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/definicni-znaky-verejne-podpory.html>
- [49] OBNOVA KULTURNÍ PAMÁTKY - VENKOVSKÁ USEDLOST č.p. 16. *Historie obce Hošťálková* [online]. 2012 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://www.hostalkova.cz/Rek_16.html
- [50] Věcná a osobní působnost restitučních právních předpisů. *Advokátní kancelář JUDr. Luboš Chalupa* [online]. 1999 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.akchalupa.cz/http://www.akchalupa.cz/vecna-a-osobni-pusobnost-restltucnich-pravnich-predplsu>
- [51] Fáze privatizace v Československu. *Kupónová privatizace* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.kuponova-privatizace.cz/2-3-faze-privatizace-v-ceskoslovensku/>

- [52] DOTACE. *Pro památky* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.propamatky.info/cs/financovani/cela-cr/dotace/projekty-z-oblasti-kulturniho-dedictvi-vysilan/384/>
- [53] FINANCOVÁNÍ PAMÁTEK | Projekt MÁME VYBRÁNO vstupuje do druhého ročníku. *Pro památky* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.propamatky.info/cs/zpravodajstvi/cela-cr/pamatky-a-finance/financovani-pamatek-%7C-projekt-mame-vybrano-vstupuje-do-druheho-rocniku/1276/>
- [54] Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví. *Pro památky* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.propamatky.info/cs/financovani/cela-cr/dotace/integrovaný-system-ochrany-moviteho-kulturniho/425/>
- [55] Úvod. *Benefit 7* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>
- [56] Culture and Development. *UNESCO* [online]. 2012 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/culture-and-development/>
- [57] European Heritage Label - památky se značkou evropského kulturního dědictví. *Česká kancelář programu Kultura* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.programculture.cz/cs/european-heritage-label-pamatky-se-znackou-evropsk>
- [58] Kroměříž Gardens. *CzechTourism* [online]. © 2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.com/c/kromeriz-unesco-gardens>
- [59] MACKERCHER. *Cultural Tourism: The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage* [online]. 2012 [cit. 2013-04-30]. ISBN 978-0-7890-1105-3. Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=P0Pfu9a02hkC&printsec=frontcover&dq=cultural+heritage&hl=cs&sa=X&ei=Wq9-UZfON4e14ATd24HIAQ&redir_esc=y

Legislativní publikace

- [60] Zákon o státní památkové péči. In: *Sbírka zákonů*. 1987.
- [61] Zákon o církvích a náboženských společnostech. In: *Sbírka zákonů*. 2002.

- [62] Zákon o Státním fondu kultury České republiky. In: *Sbírka zákonů*. 1992.
- [63] Zákon o soudní rehabilitaci. In: *Sbírka zákonů*. 1990.
- [64] Zákon o zmírnění následků některých majetkových křivd. In: *Sbírka zákonů*. 1990.
- [65] Zákon o soudní rehabilitaci. In: *Sbírka zákonů*. 1990.
- [66] Zákon o mimosoudních rehabilitacích. In: *Sbírka zákonů*. 1991.
- [67] Zákon o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. In: *Sbírka zákonů*. 1991.

Interview

- [68] Interview s p. Alexandrou Hromadovou
- [69] Interview s p. Helenou Halaštovou
- [70] Interview s p. Olgou Holišovou

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MŠK Ministerstvo školství a kultury

ČSR Československá republika

KSČ Komunistická strana Československa

ROP Regionální operační program

IOP Integrovaný operační program

ORP Obec s rozšířenou působností

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Příslušnost jednotlivých územních památkových správ	16
Obrázek 2: Výdaje ze státního rozpočtu pro MK v tis. Kč.....	43
Obrázek 3: Část výdajů MK v tis. Kč, zdroj: Ministerstvo kultury ČR	44
Obrázek 4: Výše dotačních prostředků od MK ČR, zdroj: MěÚ Vsetín	45
Obrázek 5: Výše dotačních prostředků od MK ČR, ...	47
Obrázek 6: Finanční zajištěnost pro Havarijní program MK, zdroj: vlastní zpracování	57
Obrázek 7: Finanční zajištěnost pro Fond kultury Zlínského kraje, zdroj: vlastní.....	68

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Žádost o finanční příspěvek z Havarijního programu Ministerstva kultury.....	55
Tabulka 2: Vyúčtování obnovy z Havarijního programu v roce 2013	60
Tabulka 3: Žádost o finanční příspěvek z ROP Střední Morava	61
Tabulka 4: Žádost o finanční příspěvek z Fondu kultury Zlínského kraje	66

SEZNAM PŘÍLOH

- P I   Mimořádný příspěvek z Havarijního programu
- P II   Výčet dotací města Rožnov pod Radhoštěm
- P III   Libušín

PŘÍLOHA P I: MIMOŘÁDNÝ PŘÍSPĚVEK Z HAVARIJNÍHO PROGRAMU

- obnovu historicky hodnotného krovu, jemuž bezprostředně hrozí zřícení, popř. ve spojení s obnovou střešní krytiny,
- provedení nového krovu a střechy na stavbě, která byla poškozena v minulosti natolik, že již nemá krov ani střechu, a to s použitím historických tesařských konstrukcí a stavebních materiálů,
- statické a celkové stavební zabezpečení svislých a vodorovných nosných konstrukcí včetně kleneb, pokud je nejvýznamnější podmínkou pro zachování kulturní památky, které bezprostředně hrozí zřícení, popř. statické a celkové zabezpečení dalších konstrukcí významných pro stabilitu nemovité kulturní památky jako celku, nebo
- přeložení poškozené staré střešní krytiny, nebo provedení nové střešní krytiny s použitím historických stavebních materiálů, nelze-li starou střešní krytinu ani částečně zachovat, nebo je-li předchozí střecha v havarijním technickém stavu a nevhodně provedena tak, že tvoří podstatnou závadu z hledisek státní památkové péče.

**PŘÍLOHA P II: VÝČET DOTACÍ MĚSTA ROŽNOV POD
RADHOŠTĚM**

Rok	Přiznaná výše dotace	Účel, na který byla dotace využita	Cena jednotlivých položek
2013	334 tis. Kč		
2012	502 tis. Kč	Obnova části venkovské usedlosti čp. 16 v Hošťálkové	110 tis. Kč
		Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v Hovězí	130 tis. Kč
		Restaurování kašny na Horním náměstí ve Vsetíně	182 tis. Kč
		Restaurování sgrafitové výzdoby na průčelí měšťanského domu čp. 339 na Dolním náměstí ve Vsetíně	80 tis. Kč
2011	502 tis. Kč	Obnova části venkovské usedlosti čp. 16 v Hošťálkové	200 tis. Kč
		Restaurování pískovcového sousoší Kalvárie v Hovězí	212 tis. Kč
		Výměna 5ks oken měšťanského domu čp. 451 ve Velkých Karlovicích	90 tis. Kč
2010	502 tis. Kč	Obnova části venkovské usedlosti čp. 16 v Hošťálkové	400 tis. Kč
		Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v Ústí	52 tis. Kč
		Restaurování kříže před kostelem Proměnění Páně ve Zděchově	50 tis. Kč
2009	599 tis. Kč	Obnova části venkovské usedlosti čp. 16 v Hošťálkové	599 tis. Kč
2008	705 tis. Kč	Obnova zadního křídla fary čp. 274 ve Velkých Karlovicích	350 tis. Kč
		Obnova venkovské usedlosti čp. 16 v Hošťálkové	300 tis. Kč
		Výmalba kostela sv. Kateřiny v Lidečku	55 tis. Kč

Rok	Přiznaná výše dotace	Účel, na který byla dotace využita	Cena jednotlivých položek
2013	83 tis. Kč		
2012	125 tis. Kč	I. etapa restaurování vitrážových oken, kostel sv. Cyrila a Metoděje ve Vidči	125 tis. Kč
2011	125 tis. Kč	I. etapa restaurování vitrážových oken, kostel sv. Josefa v Hutisku-Solanci	125 tis. Kč
2010	135 tis. Kč	Obnova stř.pláště, nátěr stř.krytiny,sanace krovu, kostel sv. Josefa v Hutisku-Solanci	135 tis. Kč
2009	162 tis. Kč	Oprava a nátěr fasády, kostel sv. Ant.Paduánského v Dolní Bečvě	81 tis. Kč
		Obnova vnitřních omítek vč. Výmalby, kostel sv. Cyrila a Metoděje ve Vidči	81 tis. Kč
2008	190 tis. Kč	Oprava fasády věže, kostel Všech svatých v Rožnově pod Radhoštěm	190 tis. Kč

PŘÍLOHA P III: LIBUŠÍN

Pramen: